

Napköziotthonos Óvodák

Elek, Kétegyházi u. 20.

T/F: 66/240-418

E-mail: ovoda2@elekctv.hu

Napköziotthonos Óvodák

Helyi Nevelési Programja

/Négyszínvirág Programból „Lila” Program adaptációja/

OM-az: 028172

A Pedagógiai Program tartalma

Bevezető

I. Az intézmény adatai

II. Helyzetkép az óvodáról

- Az óvoda személyi feltételei
- Az óvoda tárgyi feltételei

III. Óvodánk alapvető céljai

- Óvodánk alapvető feladatai
 - Intézmény küldetése
 - Gyermekképünk
 - Pedagógiai képünk
 - Jövőképünk

IV. A nevelés alapvető keretei

- Az egészséges életmód alakítása
- Az érzelmi nevelés és a társas kapcsolatok
- Anyanyelvi nevelés megvalósítása
- Napirend, hetirend

V. Nevelésünk tevékenységformái

- Vers, mese, dramatikus játék
- Ének, énekes játékok, zenehallgatás
- Rajzolás, mintázás, kézimunka
- A mozgás, mozgásos játékok
- Külső világ megismerése / környező világ megismerése, matematikai tapasztalatszerzés/
- Munkajellegű tevékenységek

VI. A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

VII. Tevékenységek kerete

- Néphagyomány ápolása, népszokások
- A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban
- Óvodánk jeles napjai
- A néphagyomány ápolása , jellegzetes tartalmai

VIII. Nemzetiségi nevelés célja, feladata

- Nemzetiségi nevelés tevékenységformái
- Egészséges életmód
- Játék
- Vers, mese, dramatikus játék

- Ének, énekes játékok, zenehallgatás
- Rajzolás, mintázás, kézimunka
- A mozgás, mozgásos játékok
- Külső világ megismerése
- Munkajellegű tevékenységek
- A fejlődés jellemzői óvodáskor végén

IX. Az óvodai intézményünk kapcsolatrendszere

- Óvodapedagógusok együttműködése, az együttműködés továbbfejlesztése
- Óvoda-család együttműködése, az együttműködés továbbfejlesztése
- Óvoda-iskolák együttműködése, továbbfejlesztése
- Óvodánk egyéb kapcsolatai

X. Sajátos feladataink

- Gyermekvédelem
- Cigány kisebbségi feladatok
- Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése
- Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése

XI. Az intézményünk speciális szolgáltatásai

- Záró rendelkezések
- Legitimációs Záradék
- Felhasznált irodalom

Bevezető

Óvodánk egy nevelési intézmény, amely három telephelyen működik. Az óvodák sajátos egyéni karakterét nem csak a különböző nemzetiségi nyelvi nevelés adja, hanem a sokféle hagyomány beépítése az óvodai életbe.

Kiindulási pontjaink, alapelveink, nevelésfilozófiánk azonos. Hirdetjük a gyermekközpontú, szeretetteljes, családias óvodai légkört, amelyben a gyermekeket egyéni képességeik szerint neveljük, fejlesztjük, nevelésünk a gyermeket megillető jogok, alapvető szabadságok tiszteletben tartására irányul az egyenlő hozzáférés biztosításával. Hangsúlyozzuk a gyermekek testi-lelki gondozását, az érzelmi biztonság megteremtését és a szocializáció minél teljesebb kibontakoztatását a családi neveléssel együtt.

Programunk olyan életfeladat teljesítésére orientál, amelyben a gyermekek megtanulnak eligazodni a környezetükben, megtanulnak beszélni, tevékenykedni, együttműködni, magatartásformákat elsajátítani. Mindezt jól szervezett tevékenységgel, nevelői segítséggel, a mindennapi élet feltételeivel és eszközeivel biztosítjuk.

A Négyszínvirág program adaptálását azért választottuk, mert a program a gyermekek alapvető tevékenységére a játékra, a mozgásra, a környezet tevékeny megismerésére, a kommunikációra, a mesére, a művészeti élmény-nyújtásra, a nemzetiségi kultúra megteremtésére, ápolására épít. A vésztői Négyszínvirág programból a választás a "lila" program elfogadására esett.

Az általunk adaptált Négyszínvirág program bővül a helyi sajátosságokra épülő német és román nemzetiségi neveléssel. Nemzetiségi nevelésünk alappillére, hogy a gyermeki tapasztalatszerzés, a spontán és irányított tanulási folyamat élményszerűvé tételével a nemzetiségi nyelv iránti érdeklődés felkeltésével kívánunk megvalósítani.

Az utánzásra alapuló nyelvelsajátítás fő tevékenységének a játékot tekintjük és csak ezt tartjuk a nyelvtanulás eredményes útjának. Az élmény átfogó jellege abban mutatkozik meg, hogy az érzékeléstől és a képzelettől az érzelmeken és az értékelésen át az akaratra gyakorol hatást.

A gyermek kíváncsisága, új iránti fogékonysága és az őt körülvevő optimális környezet feltételeinek biztosítása együttesen eredményezi a nemzetiségi nyelv megszertetését.

Lila: A néphagyományra és a művészetek eszközeivel ható tevékenységekre, élményekre helyezi a hangsúlyt, és ennek során megalapozza a szülőföldhöz és a társakhoz való pozitív érzelmi kötődést. Az "Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel" című választható program adaptációja.

Nevelésünk tartalma tehát minden, ami a gyermek környezetéből származó élmény, tapasztalat, ismeret. A programot osztatlan, részben osztott és lehetőség szerint homogén csoportokban valósítjuk meg.

I.

Az intézmény adatai

Az óvoda neve: **Napköziotthonos Óvodák Elek**

Az óvoda OM száma: **028172**

Cím: 5742 Elek, Kétegyházi u. 20.

Telefon: 06 (66) 240-418

Fax: 06 (66) 240-418

E-mail: ovoda2@elekctv.hu

Az óvoda fenntartója:

Elek Város Önkormányzata

Cím: 5742 Elek, Gyulai u. 2.

Telefon: 06 (66) 240-411

Az óvoda székhelye:

II.sz. Óvoda

Cím: 5742 Elek, Kétegyházi u. 20.

Telefon: 06 (66) 240-418

Telephelyei neve, címe:

I.sz. Óvoda

Cím: 5742 Elek, Hősök u. 9.

Telefon: 06 (66) 240-137

III.sz. Óvoda

Cím: 5742 Elek, Kétegyházi u. 91.

Telefon: 06 (66) 240-493

Intézményvezető neve: Gál Attiláné

Telephelyek munkaközösségi vezetőinek neve:

II. sz. óvoda: Lőrincz Emese

III. óvoda: Singer Éva

A programot benyújtja az intézmény vezetője és a Napköziotthonos Óvodák nevelőtestülete.

II.

Helyzetkép az óvodáról

Elek, Békés-megye délkeleti részén helyezkedik el, közvetlenül a román határ mellett. A fiatal város sorsa semmiben sem különbözött a többi határszéli település hátrányos megkülönböztetésétől. A kényszerű és önkéntes lakosságcserevel alakult ki a mostani négy nemzetiségű városkép. Városunkban egy óvoda működik három feladatellátási helyen. Elhelyezkedésük ideális arányosan tudják biztosítani az óvodás korú gyermekek ellátását. Minden három-hét éves gyermeket fogadni tudunk. A központi óvodához két telephely tartozik. Az I. sz és a II. sz óvodát egyaránt régi lakóházból alakították ki.

Mivel az akkor még nagyközség lakói német ajkúakból állt, az óvoda feladatai közé tartozott a magyar nyelv megismertetése, megszerettetése. Az I és a II. sz óvoda helyzeténél fogva vállalta fel a német nemzetiségi nyelvű nevelést. A szülők, nagyszülők kötődése a német nyelv iránt városunkban még a "kitelepítés" után is, igaz néha hullámzóan, de mindig jelen volt. A hagyományok újraélesztésekor látható a német hagyományok töretlensége, épsége. A III. sz óvoda elhelyezkedésében kissé távolabbi pontján van a városunknak, 1982-ben épült. Ez az óvoda körzetét figyelembe véve a román nyelvi nevelés feladatát vállalta magára. A csoportok száma jelenleg 7, melyek osztatlan csoportszerkezetűek (amennyiben lehetőség van tiszta csoportok szervezésére).

Épületeink szép, kulturált környezetben és megfelelő komfortfokozattal rendelkeznek.

Városunkban nagyon eltérő szociokulturális helyzetű családokból érkeznek gyerekek. Magas az ingázók és munkanélküliek száma. A családok egzisztenciájától függetlenül az óvodába járást a szülők biztosítják, ez a cigány gyermekek szüleinek döntő többségéről is elmondható.

Településünkön több nemzetiség él együtt, s ezért tradicionális értékek tekintjük a nemzetiségi nyelvi nevelést, melyet a szülők igénye és a személyi feltételek, lehetőségek figyelembe vételével szervezzük (német, román). I. sz. óvodában egy német csoport, a II. sz. óvodában két német csoport, a III. sz. óvodában egy román csoport van. Az óvodák nemzetiségi nyelvi nevelését folytató pedagógusok képzését és utánpótlását elsődleges feladatunknak tekintjük.

Fokozatosan törekszünk arra, hogy a gyermekek környezetében lévő felnőttek, (óvónők és dajkák) egyaránt képesek legyenek az óvodai nevelés teljes időszakában valamilyen szinten a nemzetiségi nyelvet beszélni.

Óvodai csoportjaink szervezése különböző, a gyermekek életkori összetételéből, személyi feltételektől függően változhat (osztott, részben osztott, vegyes). Nevelési programunk minden szervezési formában megvalósítható.

•Az óvoda személyi feltételei

Óvodán engedélyezett létszáma: 24 fő

Az óvoda dolgozói	jelenleg
Felsőfokú végzettségű óvodapedagógus	12
Pedagógiai munkát segítő dajka	6
Pedagógiai asszisztens	2
Egyéb munkakörben foglalkoztatott	1
Összesen	21

Az engedélyezett csoportszámoknak megfelelő – vonatkozó törvényi rendelkezéseknek megfelelően – óvodapedagógusi és dajkai létszámot a fenntartó önkormányzat biztosítja az adott nevelési évben.

Óvodánkban a pedagógusok továbbképzése tervszerűen és le szabályozott rendszerben történik.

Nevelőtestületünk tagjai szakmailag jól felkészült, pedagógiai megújulásra törekvő nevelők, akik képesek az együttműködésre, egymás tiszteletére, megbecsülésére.

Jellemző rájuk az önképzés, a továbbképzés, a szaktudás megújítására való törekvés. Nevelőtestületünk légköre nyugodt, derűs. Lehetőséget biztosítunk az önállóságra, a kezdeményezésre.

Lehetőség van az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és széles körű módszertani szabadságának érvényesülésére, a gyermek érdekeit figyelembe tartva.

A különbözőségeket, a másságot elfogadjuk, tiszteletben tartjuk, az egyéni értékek pozitív irányú megközelítését erősítjük.

•Az óvoda tárgyi feltételei

Óvodáink épületei jól szolgálják a gyermekek biztonságos óvodai életét.

Az óvodák épületei régi, de részben felújított épületek. Állaguk, komfortfokozatuk jónak minősíthető.

A csoporttermek száma 9. Gyermeklétszám alapján 6 csoportszobát használunk, lehetőség szerint a felszabaduló csoportszobákat tornaszobaként használjuk, illetve fejlesztő teremként.

Óvodáink udvarai minden lehetőséget biztosítanak az egészséges mozgáshoz. Nagy zöldterületek és árnyékot adó fák biztosítják az udvaron is a gyermekek jó közérzetét. Környezetünkhöz igazodó, természetes anyagból készült ügyességet és mozgást fejlesztő játékszerekkel van berendezve, melyek megfelelnek a korszerű követelményeknek.

Tárgyi felkészültségünk hiányosságai ellenére mindent megteszünk a modern, esztétikus külső és belső környezet biztosítása érdekében.

A program megvalósításához szükséges alapvető tárgyi feltételek részben adottak, karbantartásuk, bővítésük folyamatos fejlesztésre szorul. IKT. eszközök részben adottak óvodáink számára.

Az óvodának a program céljaihoz rendelt eszközrendszere

A kötelezően előírt eszközjegyzék 70-80%-os teljesítettségű, beszerzése folyamatosan történik.

Költségvetésen kívüli összegből /szülői, szponzori támogatás/ is pótoljuk a játékhoz és a tevékenységi területekhez szükséges eszközöket, minőségi és mennyiségi bővítése folyamatos.

Mind a három telephely célirányosan törekszik az udvari sport - és mozgásfejlesztő eszközök beszerzésére, az udvari játék feltételeinek javítására.

Az eszközállomány elemzésekor ki kell emelni azokat az óvodapedagógusok által készített játékokat és eszközöket, amelyek az egyéni fejlesztés során fontos szerepet kapnak az óvodai tevékenységekben.

III.

Óvodánk alapvető céljai

Óvodai nevelésünk célja, hogy a családdal együttműködve, a városunkban élő, különböző szociális háttérrel rendelkező 3-7 éves korú gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését, gyermeki személyiségük kibontakoztatását elősegítsük.

Célunk, hogy elérhető közelségbe vigyük az őket körülvevő gazdag világot és alkotó, családi légkörben segítsük önkibontakozásukat úgy, hogy minden gyermek önmaga lehetőségeihez viszonyítva fejlődjön és testi, szociális, értelmi, érzelmi érettség terén is éri el "a fejlődés eredménye óvodáskor végén" programelem elvárásait.

Óvodánk alapvető feladatai:

- Egészséges óvodai környezet biztosítása, amelyben alapvető feladat óvodásaink egyénenként változó testi-lelki szükségleteinek maximális kielégítése.
- Élmeny-gazdag mindennapok megteremtése, amely lehetőséget nyújt a különböző hátrányok kompenzálására.
- A gyermek tapasztalataira, élményvilágára építve olyan változatos tevékenységek biztosítása, amelyek során eljuttatjuk őket egyéni képességeik optimális határához.
- A fejlesztés színtere legyen a játék, amelyben a gyermek érezze jól magát, az ismereteket észrevétlenül sajátítsa el.

Alapelvünk, melyek a nemzetiségi nevelést is magukban foglalják:

A nyugodt, családi, biztonságot nyújtó óvodai légkörben érvényesül a gyermeki megbecsülés, szeretet és a máság tiszteletben tartása.

Biztosítjuk a hazájukat elhagyni kényszerülő családok /migráns/ gyermekei megtudják őrizni önazonosságukat, lehetőséget biztosítunk az interkulturális nevelésen alapuló integrációra, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmére.

Az óvodai nevelőmunka során – a gyermeki játék elsődlegességét hangsúlyozva – a gyermekek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődésének biztosítása, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése, fejlődésük elősegítése.

Az óvodapedagógusok a gyermekek személyiségfejlesztésében, képességeinek kibontakoztatásában együttműködnek a szülőkkel. Az óvodapedagógus azonosulási minta óvodásai számára, aki a közösség életének irányítója, maga is benne él a gyermekek közösségében, mindig látja, hogy melyek a következő feladatok, hogy milyen útmutatásra, serkentésre, milyen tevékenységre van szüksége a csoportnak és az egyes gyermeknek.

A partnerközpontú működés biztosítja a partneri elégedettség folyamatos fenntartását, a változások kezelését.

A minőségmenedzsment szemlélet és a teljes körű minőségirányítási rendszer biztosítja az intézményi működés folyamatos fejlődését, fejlesztését.

Az intézmény küldetése:

Intézményi képünk:

Mottónk: „Szeretet, nyitottság, megértés, bátorítás!”

Olyan intézményi arculat kialakítása, melyben a lokális hagyományok nemzetiségi hagyományok szeretete, tisztelete, megismerése fontos szerepet játszik és ezen keresztül nyitott, szeretetteljes miliő létrehozása melyben a legfontosabb az érzelem és az ezt kísérő „BOLDOGSÁG” érzete.

Gyermekképünk: olyan gyermekek nevelése, akik érzelmileg gazdagok, kötődnek a településünkhöz, a környezetükben jól tájékozódnak, nyitottak, érdeklődőek, együttműködőek és másokat elfogadóak.

Nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Pedagógiai képünk: olyan óvodapedagógusok, akikre a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a megértő, együtt érző, elfogadó, a segítőkészséget előtérbe helyező gyermekszereket jellemző.

Jövőképünk: gyermekközpontú, befogadó, emberi értékeket közvetítő, minden gyermek számára biztosítja az egyenlő hozzáférést; a magas színvonalú nevelés optimális feltételeit.

IV.

A nevelés alapvető keretei:

Az egészséges életmód alakítása:

Célunk: A gyermekek egészséges életvitel - igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Feladataink:

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítés.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet biztosítása

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Az óvodába történő felvétel után igyekszünk minél rövidebb idő alatt minél alaposabban megismerni a gyerekeket.

A gyermekek gondozásakor megértő, meghitt, elfogadó viszony kialakítására törekszünk. Őszintén, tapintatosan közeledünk hozzájuk, így ők is elfogadnak bennünket és mi is megismerhetjük egyéni igényeiket, otthonról hozott szokásaikat.

A fokozatosság betartása mellett arra törekszünk, hogy a gyermekek egyre önállóbban elégítsék ki saját szükségleteiket. Az egészségügyi szokások pontos menetét a csoportban dolgozó dajka néikkel megbeszéljük az azonos gyakoroltatás érdekében. A szokástanulást fontos feladatnak tekintjük, ezért több csatornás megerősítéssel segítjük az alkalmazását.

Az étkezés azonos időpontban, 3 órás időközökre elosztva, kulturált körülmények között zajlanak. A tízórai, az ebéd kötött időtartamú, de figyelembe vesszük a gyerekek tempóját, egyéni szükségleteit.

Heti rendszerességgel zöldség, gyümölcs-nap tartása az egészséges életmódra való nevelés érdekében.

A gyermekek tisztaság igényének kialakításához szükséges higiénikus és intim feltételeket biztosítjuk. Ezeket a tevékenységeket (kézmosás, fogmosás, orrtörölés, mosdó használata) bármikor, szükségleteinek megfelelően önállóan elvégezhetik.

Az öltözködéskor a rétegeiséget és a praktikusságot hangsúlyozzuk a szülők körében. Fontosnak tartjuk, hogy ruházatuk tiszta, ízléses, rendezett legyen, és ennek igénye kialakuljon bennük. Az időjárásnak megfelelően öltözködjenek, ami védi egészségüket.

A gyermekek mindennapi igénye a szabad mozgás. A változatos udvari és mozgásfejlesztő játékok a csoportszobában és a szabadban egyaránt lehetővé teszik a természetes nagymozgások ismételtetését, mozgáselemek gyakorlását, saját fizikai képességük megítélését. A szabadban szervezett szabályjátékok, népi játékok, énekes játékok, mozgásos tevékenységek a gyermekek mozgásigényének kielégítését, a nagymozgás koordinációjának fejlesztését és az eltérő tárgyi környezethez való alkalmazkodást segítik.

A gyermekek különböző alvásiigénnyel rendelkeznek, de minden gyermeknek szüksége van a hosszabb rövidebb ideig tartó pihenésre. A nyugodt pihenéshez biztosítjuk az optimális feltételeket (szellőztetés, csend, nyugalom). Nagyon figyelünk arra, hogy ebéd után minden gyermek elvégezze szükségletét, hogy lefekvés után nyugodtak legyenek. Mesék, versek, mondókák segítik az elalvás előtti nyugalom megteremtését.

A gyermekek egészségének védelme, edzettségének biztosítása

Az óvodában megbetegedett gyermekeket azonnal elkülönítjük, értesítjük a szülőket. Amíg nem érkeznek meg, gondoskodunk a gyermek megnyugtatójáról. A fertőzések megelőzését a gyakori szellőztetéssel, a gyermekek edzettségének fejlesztésével, saját jellel ellátott személyes tárgyak, tisztálkodási eszközök használatával igyekszünk biztosítani.

A 3-4 éves gyermekeknél előforduló esetleges ágybavizeléseket tapintatosan kezeljük, igyekszünk a szülővel jó kapcsolatot kialakítani és közösen megkeresni, megszüntetni az okait. Ha napközben is előfordul, és már kialakult szobatisztaságból esik vissza a gyermek, akkor szakember segítségét kérjük, javasoljuk.

Az egészségük megőrzéséhez fontos, hogy edzettek legyenek, ezért minden időszakban sokat tartózkodunk a friss levegőn, ez annyit jelent, hogy délelőtt legalább egy-másfél órát biztosítjuk a mozgás lehetőségét a szabadban. Télen is kimegyünk és a betonos járdán futunk, mindenki maga dönti el hogy mennyit. Télen még közösen szánkózunk, csúszkálunk, hógolyózunk.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges egészséges, esztétikus környezet biztosítása

A lehetőségeinket figyelembe véve, folyamatos törekvésünk az esztétikus, színharmóniát árasztó, egyedi, praktikus megoldásokat tartalmazó tárgyi környezet megteremtése, ami kedvezően befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának alakulását. Törekszünk, hogy az óvodai élet minden tevékenységét hassa át a környezet védelem és a megóvása.

Óvodánk udvara sokféle lehetőséget nyújt a változatos játéktevékenységekhez. Esztétikai szépségét az ízlésesen kialakított virágoskertek bokrok és cserjék adják. Talajfelületét igyekszünk változatossá tenni, jelenleg füves, homokos és betonos részek váltják egymást.

A nagy, szabad, füves terület alkalmas a szervezett mozgásos tevékenységekre, ügyességi játékokra, sorversenyekre. A fából készült mozgásfejlesztő eszközök, mászóakák, új testi kihívások iránt keltik fel a gyermek érdeklődését bíznak saját testi, fizikai képességeikben, fejlődik a testhatáruk érzékelése. A szabad mozgás, edzés hatására egyre magabiztosabbá válnak, mozgó test pontos megítélése. Több funkció csoportszobáinkban praktikus térkihasználással, zsúfoltság mentesen elférnek egymás mellett a nevelési, fejlesztési feladataink megvalósításához szükséges eszközök (a játék, mese, vers, dramatikus játék, a zenei élmények, a vizuális alkotó tevékenység, az évszakok és a környezet kincsei, albumai, tárgyai). A belső tartalommal találkozható átlátható tárgyi világ segíti a gyerekek belső harmóniájának, jó közérzetének megteremtését. Különböző játéktevékenységekhez elkülönített helyszíneket mesesarkot alakítunk ki, amelyet ízlésesen esztétikusan rendezünk be. Minden csoportban van egy olyan tér amelyet az évszaknak megfelelően alakítunk ki, ott helyezzük el a séták során gyűjtött "kincseket".

Óvodánk nem rendelkezik külön öltözőhelyiséggel, így a folyosón elhelyezett jelükkel ellátott fogasokon és ruhás zsákokban tárolják levetett ruhájukat.

A szervezésnél ügyelünk arra, hogy a csoportok külön - külön használják a helyiséget, elkerüljük ezzel a zsúfoltságot és nyugodt körülményeket teremtünk az öltözködéshez. Az öltözködés sorrendiségét akkor is tudják alkalmazni, ellenőrizni, ha egyedül, felnőtt segítsége nélkül kell elvégezni a tevékenységet.

A mosdóban megfelelő méretű eszközök segítik a gyermekek szükségleteinek kielégítését, minden gyermeknek saját jellel ellátott fogmosó felszerelése, törölközője van.

Az érzelmi, szociális nevelés és a társas kapcsolatok

Az érzelmi, szociális és társas nevelés célja: a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normái alapján.

A gyermek szűkebb és tágabb környezetéhez, a szülőföldhöz való kötődést segítő pedagógiai attitűd.

Feladataink:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig.
- A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítésére, a társas kapcsolatok létrehozása érdekében.

Az érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a beszoktatástól az óvodáskor végéig

Az óvodáskorú gyermek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért fontosnak tartjuk a biztonságot nyújtó derűs, családi légkör megteremtését. Már a beszoktatásnál törekszünk arra, hogy a gyermekeket kedvező hatások érijék. A gyermekekben a családi légkör hatására kialakul az érzelmi kötődés társaikhoz és a felnőttekhez egyaránt. Meleg, érzelmi támaszt nyújtó környezetet alakítottunk ki, ahol a gyerekek ötletei, elképzelései is érvényesülnek, amely elősegíti a gyermekek közösségbe történő beilleszkedését.

Igény szerint lehetőséget adunk arra, hogy a szülő és a gyermek együtt ismerkedjen az óvodával. Így betekinhetnek az óvoda szokásrendjébe, belső életébe ezzel könnyebbé tesszük a gyermek számára az új környezet elfogadását. Megismerkedünk az otthon kialakult szokásaikkal magukkal hozhatják kedves tárgyaikat, játékaikat. Jeleiket előzetes megbeszélés – családlátogatás alkalmával - kapják meg a gyerekek, melyhez rövid mondókát, verset vagy gyerekdalt tudunk kapcsolni.

A gyermekeknek ölbeli játékokkal, mondókával, mesével kedveskedünk.

A beszoktatás folyamatában mindkét pedagógus és a dajka nénik közösen vesznek részt.

Már a beszoktatás ideje alatt játékos formában gyakoroltatjuk a különböző tevékenységeket, figyelembe vesszük a gyermekek egyéni képességeit, tempóját. A nehezen beilleszkedő gyermekeket mondókával, dallal, ölbeli játékkal nyugtatjuk meg. Lefekvésnél különös figyelmet fordítunk a személyes kapcsolatra (simogatás, betakargatás, mesélés).

A nagyobb gyermekek segítenek a kisebbeknek a szokások alakításában. (a mosdóban és az öltöztetésnél).

A családi légkör megteremtése elősegíti a társas kapcsolatok alakulását. Mindehhez tevékenykedtető élet szükséges, ahol a közös élmények biztosítják a gyermekek együttműködését, amely formálja egymáshoz való viszonyukat. A bátortalanabb gyerekeket odafigyeléssel, bátorítással segítjük az előrelépésben, örülünk apró sikereiknek.

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségén belül az érzelmek dominálnak, ezért szükséges hogy a gyermeket kedvező érzelmi hatások érijék, az óvodapedagógus gyermek, gyermek-dajka, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív attitűd érzelmi töltés jellemezze.

Az óvoda egyszerre segítse a gyermek szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását, engedjen teret önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek. Teremtsen lehetőséget arra, hogy a gyermek kielégíthesse természetes társas szükségleteit, nevelje a gyermeket a különbözőségek elfogadására tiszteletére.

A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességének formálása, erősítése

A gyermek pozitív kapcsolatai csak úgy alakulnak, ha jól érzi magát a csoportban. Bizalmuk, biztonságuk kialakulását elősegíti az óvoda felnőtt közössége, gyermekközössége.

A nevelés alapja a feltétel nélküli szeretet, korlátokkal együtt. A korlátokat úgy állítjuk, hogy az adott közösség meg tudja felelni az elvárásoknak. Elvárásainkat röviden, egyértelműen, pozitívan fogalmazzuk meg. Az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára érthetővé, vonzóvá tesszük egyéni sajátosságaik figyelembevételével.

A nehezen szocializálható, lassan fejlődő gyermekek nevelésében fejlesztő pedagógus és logopédus segíti munkánkat.

Bizalmas kapcsolatot alakítunk ki a szülővel az együttneveléshez, így megismerhetjük a gyerekek egyéni jellemzőit, melyek segítik az egyéni nevelésüket.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában fontos, hogy megértsük a gyermek érzelmeit. A kapcsolat erősítése érdekében minden gyermek számára biztosítjuk a személyes perceket, ahol lehetőség nyílik a saját érzések elmondására, mások érzésének meghallgatására, elfogadására. A szocializáció szempontjából különös jelentősége van a közös élményekre épülő tevékenységek gyakorlásának. A gyermekek tevékenységéhez nagy szabadságot biztosítunk a pontos határok megjelölésével. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme erősíti erkölcsi tulajdonságaikat (együttérzés, segítőkészség, lelkiismeretesség, őszinteség, igazmondás, figyelmesség...).

A felnőtt-gyermek kapcsolatában a következő elvek jelennek meg:

A felnőtt próbálja megérteni – elsősorban érzelmileg – a gyermekeket.

Parancsolás helyett igyekezzen kérdezni. (Ezzel elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, energiája nincs visszafogva, hanem más irányba terelhetővé válik.)

A gyermekek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába.

A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.

A felnőtt a gyermekek tevékenységéhez biztosítson nagy szabadságot a határok pontos megjelölésével. Többszöri "határátlépésnél" vezessen be konzekvenciákat.

Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.

A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy a kis csoportosulásokat, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.

A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakuló konfliktusok feldolgozása során. A konfliktust feloldó beszélgetéseket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy véleményt tudjon mondani a történetekről úgy, hogy a gyermekek felelősségérzete erősödjön.

A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a legkisebb elmozdulásnak, fejlődésnek.

Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.

A felnőtt-gyermek kommunikációjában világos, egyértelmű, konstruktív beszédhelyzet jelenjen meg a kívánság és az elvárás megnevezésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélő partner megbecsülése, megértése és a kompromisszumkeresés.

Mellőzendő: a megbántás, a hibáztatás, a kritizálás, a kioktatás, a kiabálás, a panaszkodás és a prédikálás. (Az óvodapedagógus minden gyermeknek biztosítsa a személyes percek, hogy a kapcsolatfelvevő képességüket megerősítse. Ezekben a beszélgetésekben a saját és a mások érzésének elfogadása kapjon hangot.)

A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni.

A felnőttek tilalom helyett adjanak a gyermekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változásra. A felnőtt jelezze örömeivel a dicséretét, s csak félelemkeltés nélkül jelölje meg a veszélyeket, problémákat.

A felnőtt használja fel a humort a szeretetkapcsolat kialakításához. (A humor a feszültséget feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.)

Az anyanyelvi nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

A nevelés egész folyamatának szerves része, jelen van a nevelő tevékenység egészében. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása beszélő környezettel, mintaadással, szabályközvetítéssel (a javítgatás elkerülésével) hozzájárul az eredményes megvalósításhoz, az iskolaérettség megalapozásához. A szocializáció folyamán a beszéd a gyermeki milióval való érintkezésnek, az önkifejezésnek a gondolkodásnak legfőbb eszközévé válik.

A beszéd által erősödik biztonságérzete, tájékozódó képessége, bővülnek ismeretei.

Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben figyelmet kell fordítanunk a gyermek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére.

A beszédkapcsolatok kialakulásának alapja a biztonságot nyújtó, derűs közeg, a pedagógusi attitűd. A nyelvi kommunikációs helyzetek kialakulásának alapvető feltétele az egymást meghallgató, beszélő társak beszédkedve, beszédképessége, az anyanyelv szókincsének hangzásbeli és szövegszerkesztési sajátosságainak tapasztalati ismerete, használata.

Az óvodai nevelési programunk a gyermek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, meglévő tapasztalataira, élményeire, ismereteire építve biztosítson változatos tevékenységeket, melyen keresztül további tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

Az anyanyelvi nevelés célja és feladat kitűzése az óvodapedagógusok számára legyen: mintaértékű beszéde, kommunikatív magatartásformája, beszédkezdeményező képessége, beszédkapcsolata a beszédfejlesztés legoptimálisabb eszköze.

A gyermeki spontaneitás felkeltése az anyanyelvi nevelés elengedhetetlen feltétele.

Változatos élményekkel (mese, vers, bábjáték, dramatikus játék, külső világ megismerése, séta stb), az óvodapedagógus modellbeszédével fejleszthető a kifejező, változatos szókincs, az érzelmeket megjelenítő viselkedés.

Az esélyegyenlőtlenségek csökkentése érdekében a hátrányos helyzetű (nyelvi hátrányokkal küzdő) gyermekek fejlesztését éppoly fontosnak ítéljük, mint a tehetségek gondozását. Ebből következően fejlesztési elveink a differenciált egyéni képességfejlesztést szolgálják.

Napirendje: A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi, lelki harmónia megteremtésének. Tervezésnél figyelembe vettük a gyermekek szükségleteit, esztétikus, higiénikus gondozására fordítható idő szükségletet. Az egész nap során érvényesül a folyamatosság és a rugalmasság elve.

Napirend,heti rend

Napirend

Időtartam	Tevékenység
6-12 óráig	<ul style="list-style-type: none">- Játék a csoportban- Mindennapos testnevelés- Testápolás- Tízórai- Személyes percek kötött vagy kötetlen foglalkozások- Séta- Játék az udvaron
12-13 óráig	<ul style="list-style-type: none">- Testápolás- Ebéd
13-15 óráig	<ul style="list-style-type: none">- Mese- Pihenés- Alvás
15-17 óráig	<ul style="list-style-type: none">- Mozgás- Testápolás- Uzsonna- Játék--Lehetőség szerint egyéni fejlesztések

Heti rend

A FEJLESZTÉS TARTALMA	HETI MEGJELÉNÉS	NAPI GYAKORISÁG KÖTÖTT VAGY KÖTETLEN FORMÁBAN
MOZGÁS, MOZGÁSOS JÁTÉKOK	1x /HETI 1 KÖTÖTT MOZGÁSOS, NAPONTA 2x KÖTÖTT JÁTÉKOS	
VERS, MESE, DRAMATIKUS JÁTÉK	2x ADÓDÓ LEHETŐSÉGEK KIHASZNÁLÁSA	
ÉNEK, ÉNEKES JÁTÉKOK	1x ADÓDÓ LEHETŐSÉGEK KIHASZNÁLÁSA	
RAJZOLÁS, MINTÁZÁS, KÉZIMUNKA	1x FOLYAMATOSAN MINDENNAP, ADÓDÓ LEHETŐSÉGEK KIHASZNÁLÁSA	
KÜLSŐ VILÁG MEGISMERÉSE /KÖRNYEZET MEGISMERÉSÉRE NEVELÉS/ -MATEMATIKAI TAPASZTALATSZERZÉS	1x ADÓDÓ LEHETŐSÉGEK KIHASZNÁLÁSA 1x ADÓDÓ LEHETŐSÉGEK KIHASZNÁLÁSA	

Megjegyzés: fejlesztő foglalkozások

.Hitoktatás heti 1 alkalommal (katolikus, református)

V.

Nevelésünk tevékenységformái

Külső világ megismerése

A gyermek legfontosabb tevékenységének a játékot tekintjük, hangsúlyozva a játék önkéntességét, a gyermek önállóságát, kezdeményezését, aktivitását. A játékra jellemző az izgatottság és az öröm érzése, kísérője a jó hangulat és a könnyedség. A játéknak és a tanulásnak is a gyermek tevékenységi vágya, természetes kíváncsisága, az önállóságra törekvés szándéka az alapja. A gyermekek a játékos tevékenységek során szerzett tapasztalataik és élményeik alapján tanulnak, egyenként, kisebb csoportokban vagy közösen az egész csoporttal, az óvónő irányításával kötött vagy kötetlen formában.

Célunk, hogy minél sokrétűbb, tájékozódó tevékenységgé váljon a játék és a játékba integrált tanulás, a gyermeki tevékenységek biztosítsák a felfedezés lehetőségét, annak örömét.

Feladataink:

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembe vételével a játékfajta tartalmának, minőségének gazdagítása.

A gyermek beszédképességének fejlesztése játék helyzetekben.

Az óvónő modell értékű módszereinek alkalmazása.

A tanulás irányítása személyre szabott pozitív értékelése segítse elő a gyermek sokoldalú fejlődését.

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása

Biztonságos, nyugodt, alkotó légkört teremtünk, ahol a gyermek, a játékigényének megfelelően szabadon választhat és dönthet, kivel játszik, milyen játékot választ, milyen témát dolgoz fel, melyik helyen és mennyi ideig. A gyermek játszóhelyeit úgy alakítjuk ki, hogy figyelembe vesszük, hogy az adott korcsoport gyermekei mit szeretnek játszani, illetve mivel szeretnek foglalatkoskodni. Állandó és variálható kuckókat jelzett tereket lehetőségek szerint hoztunk létre, ahol a csoportszoba adta lehetőségek kihasználásával egymás zavarása nélkül, egyedül vagy együttműködve tevékenykedhetnek. A gyerekek játéktere lényegesen megnövekszik az udvaron, ezért arra motiváljuk őket, hogy kinn minél több nagy mozgásos tevékenységet folytassanak. Arra törekszünk, hogy minél hosszabb és zavartalanabb legyen a játékidő. A reggel kialakuló játéktevékenység folyamatát az étkezések, néhol önkiszolgáló tevékenység és a pihenés szakítja meg.

A játék tartalmának gazdagítása érdekében úgy szervezzük a gyerekek napirendjét, hogy minél több élményhez jussanak a nap folyamán.

Élményszerző sétákon, kirándulásokon olyan tapasztalatokat szerezhetnek a gyermekek, amelyhez érzelmileg is kötődnek és tovább él gondolkodásukban, megmozgatja képzeletüket.

A gyermek egyéni sajátosságainak figyelembevételével a játékfajta tartalmának, minőségének gazdagítása.

A gyakorlójáték során lehetőséget adunk, hogy önállóan próbálkozzanak a játékeszközök rendezgetésével földön, asztalon és az udvaron, hogy alkalmuk legyen újabb ötletek kitalálására. A finom mozgások elemeit különféle változatokban próbálhassák ki, gyakorolhassák, még biztosabban bánjanak az összerakható, szétszedhető játékokkal. Eközben fejlődnek érzékszervei: gyakorolják a látást, hallást, tapintást; mozgásuk összerendezetté válik. A hangok ismételtetése pozitív élményeket vált ki, ami elősegíti a beszéd készségük fejlődését.

Már a legkisebbeknél is megjelenik a szerepjáték, amikor valamilyen szerepet magukra vállalnak a gyerekek. Megteremtjük azokat a lehetőségeket, amelyekben kijátszhatják pozitív és negatív élményeiket. A gyerekek játékát figyelemmel kísérve, a szituációtól függően bekapcsolódunk és segítjük a "mintha" helyzetek alakulását. A szerepjáték lényegi sajátossága az utánzás. Mivel a gyerekek mindig azt utánozzák, akik érzelmileg fontosak számukra, ügyelünk arra, hogy mi felnőttek is mintát adjunk nekik. A szerepjátékban a gyerekek élethelyzeteket alkotnak újra. Ehhez számos eszközre van szükség. Éppen ezért kialakítjuk azt az igényt, hogy alkalomszerűen a gyerekek maguk is készítsenek a játékhoz szükséges eszközöket. Olyan anyagokat biztosítunk ehhez a tevékenységhez, amelyekből egyszerűen, könnyedén barkácsolhatnak kiegészítő kellékeket és a dramatizáláshoz szükséges eszközöket.

Lehetőséget adunk az esztétikai élményt nyújtó irodalmi alkotások eljátszására. Többszöri ismétléssel megismertetjük a mese hőseinek tetteit, hangját, mozdulatait. Alkalmat adunk, hogy a gyerekek saját elgondolásuk alapján játsszák el az önként kiválasztott darabot. Érdeklődést felkeltő bábjátékkal kedvet ébresztünk a gyermekekben a bábozáshoz. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a látottakat ők maguk is eljátszhassák, de alkalmat adunk a kedvenc bábok mozgatásának gyakorlására is, ahol maga a mozgás jelent vizuális élményt a gyerekeknek.

A szabályjáték lényege, hogy a játék meghatározott szabályok szerint zajlik. Feladatunknak tartjuk az olyan szabályjátékok megismertetését, amelyek az adott csoport fejlettségi szintjének megfelelő, amelynek szabályai könnyen érthetőek és teljesíthetőek. Arra törekszünk, hogy a szabályjátékok elégséges ki a mozgásigényt és fejlesszék az értelmi és érzelmi képességeket.

A gyermekeket az alkotás öröme ösztönzi a konstruálásra, a valamit létrehozni igénye a kreativitás mellett fejleszti az értelmi és társas képességeket. Éppen ezért elősegítjük, hogy minden gyermek megtalálja a neki legmegfelelőbb építő - elemeket, amelyek segítségével képesek elmélyülten játszani és sikerélményhez jutni.

Nevelésünkben a játék és a tanulás nem választható el egymástól. A tanulás tág értelmezése kerül előtérbe, miszerint tanulásnak tekinthető mindazoknak a jártasságoknak, készségeknek, képességeknek a kialakítása melyek az érzelmi és akarati tulajdonságok fejlődését és a viselkedés alakulását is elősegítik. A játék közben a gyermek problémák elé kerül, feladatokat kap és old meg. Gyakorolja, végiggondolja, hogyan lehet valamit többféleképpen megoldani. Kialakul és fejlődik az önállósága, a feladattudata, a kezdeményező, az alkotó és a szervező képessége. A gyerekek a tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak és fejlődnek. Ebben az életkorban előnyt élvez az utánzásos tanulási forma. Ezért szorgalmazzuk az együttes tevékenységeket, a modellnyújtás gyakori alkalmazását. Az óvodapedagógus által tervezett kötetlen vagy kötött tevékenységek valósulnak meg.

A gyermek beszédképességének fejlesztése

A játékban kialakult társas kapcsolatok fejlesztik a gyermeki beszédet. Lehetőséget teremtünk az ilyen kapcsolatok kialakulására. Bekapcsolódva a játékba, mintát adunk a nyelvi formák alkalmazására, amely segítségével színesebbé válik a gyermek tevékenysége, beszéde. A szerepjáték adja a legtöbb alkalmat a gyakorlásra. A bábjátékkal lehetőséget adunk, a hallgatag gyermek megszólaltatására. Remek kifejezője az érzelmeknek a hangszín és a hangerő. Közvetlen beszédfejlesztő lehetőséget kínálunk a különböző nyelvi játékokon keresztül, amelyek játékos mozgásra, cselekvésre épülnek. Ennek segítségével felismerjük és javítjuk az egyes beszédelemek fejletlenségét.

Az óvónó modellértékű módszereinek alkalmazása

Arra törekszünk, hogy hagyjuk a gyermekeket cselekedni. Elmélyült, nyugodt játék esetén nem kapcsolódunk be a játékba, csak megfigyelői, támogatói (a jelenlétünkkel, tekintetünkkel) vagyunk a játéknak. Ha a játék megreked vagy eldurvul és a testi épségüket veszélyezteti, minden esetben közbelépünk. Helyzettől függően kérdésekkel a problémamegoldás módszerével rávezetjük őket mi a helyes viselkedés vagy figyelmeztetjük a gyerekek milyen szabályokat fontos betartani játék közben. A játszótársakhoz való kapcsolódásban, az együttjátszásban, a problémamegoldásban is modellnyújtó szerepet töltünk be. A kicsikkel az óvodábalépés kezdetén, különösen játékegzemélyezők vagyunk, hogy megismerjék mi - mindent lehet alkotni, a játékeszközöket hogyan lehet használni, és minek hol van a helye. Szemléletünk jellemzői, hogy elsősorban a jót látjuk meg minden gyerekben, a játék során is mindig a pozitív megnyilvánulásaira építünk. Óvodásaink képességeinek kibontakoztatását minden eszközzel biztosítjuk, éppen ezért minden apró sikerének, fejlődésének örülünk.

Ösztönözzük őket a választott tevékenységek megismétlésére és az újrapróbálkozásra .

Vers, mese, dramatikus játék

A tevékenység célja: a gyermekek érzelmi - értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeknek megalapozása, csodákkal teli meseélmények segítségével és a versek zeneiségével, rímeinek csengésével. A mesék mágikussága, a csodás meseélmények, a versek zeneisége adjon a gyermekeknek igazi művészi élményt.

Feladataink:

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása /mesélés, verselés, dramatikus játékok/.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkel, dramatikus játékokkal, amely népi, klasszikus kortárs irodalmi művek megismertetésével valósul meg.

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása.

Művészi értékű irodalmi alkotásokkal biztosítjuk az esztétikai élmény mélységét.

A kisebbek versanyagát népi mondókákból, ritmikus, zenei hatású, játékos versekből állítjuk össze. Olyan meséket választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik. Később már többfázisos szerkezetű állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus - realiztikus mesék alkotják a gyerekek meséit. Helyet adunk a magyar klasszikusok és a mai magyar írók modern meséinek is. Megismertetjük a gyermekekkel a vidám humoros verseket, valamint mai magyar költők népköltészeti ihletésű, ritmusélményt nyújtó verseit.

A nagyobbak mesetárába már az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb meséken, novellisztikus - realiztikus meséken át beépítjük a klasszikus tündérmeséket, a tréfás- és a műmeséket.

Meseregényeket olvasunk fel, amit folytatásokban napokon keresztül izgatottan várnak. A gyerekek versanyagát különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal gazdagítjuk. Megismerkednek olyan közmondásokkal, amelyeket a környezetben gyakran hallanak. Lírai verseket mutatunk be, amiktől a gyerekek megérik a költői képek kifejező erejét. Olyan verseket, meséket választunk ki, amelyek közvetítik a környezet megszerettetését, a néphagyomány ápolást, az évszakok szépségét.

A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása.

Az óvodába kerülő kisebb gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, ölbéli játékokhoz tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermeknek, mert a felnőtt ölében, test melegében teljes biztonságérzetben hallgathatják. Ez a többször átélt ölbéli játék fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. Lehetőséget teremtünk a vidám rigmusok korai megkedveltetésére. A gyerekekkel együtt sokszor ismétljük az állathívogatókat, altatókat, kiolvasókat.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan rászoktatjuk a gyerekeket a mese figyelmes végighallgatására. Arra törekszünk, hogy a mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a dramatikus feldolgozásának. Később kialakul a mese, vers szeretete. Igénylik, izgatottan várják az óvónő meséit. A gyerekek arcán megjelenik a megfélemlítő áhítat, figyelő ámulat. Játékokban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, halandzsa szövegű kiolvasók ismételtetése. Először az óvónők, aztán a nagyobb gyerekek, majd a kicsik fokozatos bevonásával próbáljuk megjeleníteni az egyszerű meséket. Rövid improvizált jelenetek bemutatásával megismertetjük a bábokat. Párbeszéd formájában előadott rövid jeleneteket és a bábok számát fokozatosan növeljük.

A vers, mese, dramatikus játékhoz csak kellékeket használunk, ami elősegíti képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását. Az új verseket a gyermekek élményeihez, tapasztalataikhoz, hangulatához kapcsolódva választjuk meg. A kisebb gyermekekkel 10-12 mondókát és 10-14 új mesét ismertetünk meg.

A gyermekeknél megragadunk minden adandó alkalmat a kiolvasók, rigmusok ismételtetésére. 4-5 kiolvasóval gazdagítjuk a mondókákat. Találós kérdésekkel, rímjátékokkal játszunk. Ismételtetjük az előző években megismert verseket. Az új verseket (10-15) úgy választjuk meg, hogy kapcsolódjon a gyermekek élményeihez. Ügyelünk a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra. A délutáni pihenés alatt folytatásos mesét olvasunk a gyerekeknek és lehetőséget adunk a mese önálló befejezésére, új mesék kitalálására. A közösen kitalált meséket a "mi mesénknek" nevezzük el.

A meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján olyan közmondásokat keresünk, amelyekkel meg tudjuk erősíteni a mese vagy egy-egy szereplő erkölcsi mondanivalóját. Mesealbumot készítünk a már megismert versekről, mesékről. A hallott élményekhez társuló vizuális élmény lehetőséget ad az ismétlésre, az élmények felelevenítésére. A mesélés minden nap megjelenik az óvodában. Minden csoport maga alakítja ki a szimbólumrendszerét a mesehallgatáshoz. Az életkornak megfelelően törekszünk a változatos mesék, versek, mondókák megismertetésére.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a versekkel, mesékkal, dramatikus játékokkal.

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszköze a mese, vers, bábozás és a dramatikus játékok. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a helyes ejtést, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, megfelelő artikulációja, a hangkapcsolatok törvényszerűségei. A gyerekek a mesékből sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatikus játékban a gyerekek kibontakoztathatják a szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

Ének, énekes játékok, zenehallgatás

A zenei nevelés célja: a közös éneklés, a közös játék örömeinek megéreztetése, ami fejleszti a gyermekek zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

Az óvodapedagógus vegye figyelembe a nemzetiségi etnikai kisebbségi nevelés esetében a gyermek hova tartozását a zenehallgatási anyag megválasztásánál.

A zenehallgatási lehetőségek az emberi hang és hangszeres játék, fejlesszék a gyerekek művészi fogékonyságát.

A gyermek zenei képességének és zenei kreativitásának alakításában fontos eszközül szolgálnak az énekes népi játékok kortárs művészeti alkotások.

A felhasznált zenei anyag igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása.

Az óvodai zenei nevelés során megismertetjük a gyermekeket mondókákkal, énekes játékokkal, komponált gyermekdalokkal. Óvodába érkezéskor, a beszoktatás ideje alatt főleg ölbeli játékokat ismertetünk meg, amelyeket a felnőttekkel játszanak. A szeretet - kapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy - egy láncszeme az arc, - kéz, - ujj és a lovagoltató játék. Játékos mozdulatokkal eljátszható játékokat ismertetünk meg.

A gyermekek zenei ismereteit mondókákkal, ölbeli játékkal és énekes játékokkal bővítjük.

Feladatok:

-A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása

-A 3-6-7 éves korban tervezhető jellegzetes tartalmak biztosítása.

-A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

-A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

Megismertetjük őket a csigavonal, a hullámvonal és a szerepcserére épülő játékokkal. Az énekes játékok alkalmasak a gyermek mozgásának fejlesztésére. Az alkalmi dalokat úgy választjuk meg, hogy azokhoz utánzó mozdulatokat, játékokat lehessen kitalálni.

A gyermekek ismereteit kiolvasókkal bővítjük, melyeket különböző játékhelyzetekben is tudnak alkalmazni. A zenehallgatáshoz olyan műveket válogatunk, amelyek felkeltik a gyermek érdeklődését az értékes zene iránt. Érzelmi hatású dalokat, népdalokat énekelünk, de a zenei anyagunkban felhasználják más népek dalait, magyar komponált műzenét, altatódalokat és klasszikus műzenét is.

A 3-6-7 éves korban megjelenő jellegzetes tartalmak biztosítása

A gyermekekkel gyakran játszunk ölbeli játékokat. Játék közben megismertetjük az alapfogalmakat és bemutatjuk a halk, hangos beszéd, mondóka, ének közötti különbséget. Megfigyeljük a csendet, a környezet hangjait és a dallamjátészó hangszerek hangszínét. Különböző mozdulatokkal érzékeljük az egyenletes lüktetést. Érzékeljük a gyerekek nevét, jelét és énekelve hívogatjuk őket a közös játékba, tevékenységbe.

Felkeltjük a gyermekek érdeklődését a zenehallgatás iránt, lehetőleg énekes zenei élményt biztosítunk. A mindennapok során a különböző, tevékenységekhez kapcsolódva nyújtunk zenehallgatási élményt. Arra törekszünk, hogy a gyermekeknek legyen lehetősége néhány percig tartó hangszeres zene meghallgatására.

A gyermekekkel megismertetünk mondókákat és gyermekdalokat. Ismételtetjük a már korábban tanult dalokat is. Később a körjátékok közül már nehezebbeket is válogatnak, pl.: szerepcserés, pár választó, sorgyarapító játékok stb. Lehetőséget biztosítunk az önálló éneklésre és kisebb csoportokban a halk - hangos és magas - mély hangok közötti különbség gyakorlására. Megismertetünk a gyermekekkel néhány népi ritmushangszert, aminek használatával ismételhetik az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és mondókák, dalok ritmusát.

Lehetőséget biztosítunk, hogy a különböző tevékenységekhez kapcsolódva mindennapos zenei élményhez jussanak.

Ebben a korban már bonyolultabb játékokat választunk, mint pl.: a pár csere, kapus, hidas, sorgyarapító - fogyó játék. Megismertetünk olyan egyszerű táncos lépéseket, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak. Ismerjenek meg néhány műdalt.

Egyre több lehetőséget biztosítunk az egyéni éneklésre, ahol gyakorolhatják a tiszta éneklést a gyerekek. A hallásfejlesztést elősegítő fogalompárokot összekapcsoljuk a tempóváltoztatással vagy dallambújtatással. Az ügyesebb gyerekeknek lehetőséget adunk az egyszerű hangszeres való játékokra.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

A zenei nevelést kötött és kötetlen formában szervezzük. A zenei képességfejlesztést kötetlen jelleggel, frontális formában tartjuk, ahol a gyermek egyéni képességeit figyelembe véve tudjuk fejlesztő munkánkat végezni. A zenehallgatást a különböző tevékenységekhez kapcsoljuk.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal.

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása érezteti a nyelv kifejező erejét, szépségét. Az éneklési készség fejlesztését szolgáló, hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos kiejtését, kiejtését. A sokféle énekes játék alkalmas a szókincs bővítésére.

Rajzolás, mintázás, kézimunka

A tevékenység célja: a gyermekek élmény- és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér - forma - szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, a szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Feladataink:

- A gyermeki alkotó-alakító tevékenység feltételeinek megteremtése
- Az óvodás korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének fejlesztése.
- A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

A gyermeki alkotó - alakító tevékenység feltételeinek megteremtése

A tevékenység gyakorlásához megfelelő méretű és minőségű eszközöket biztosítunk. A kiválasztásnál szem előtt tartjuk a praktikumot, a célszerűséget és az esztétikumot. Fontosnak tartjuk, hogy a csoportszobában megfelelő hely legyen az alkotó - alakító tevékenységekhez. A munkaasztalt úgy helyezük el, hogy maximum 6 gyermek kényelmesen elférjen és a játszó gyermekek ne zavarják őket. Nyugodt légkörben tudjanak bekapcsolódni a tevékenységbe, ahol elegendő idejük van az alkotáshoz. Az eszközöknek állandó helye van, ahol a gyermekek elérik. Megtanítjuk őket a különböző eszközök biztonságos használatára. A mindennapi szabad játékban is biztosítjuk a rajzoláshoz, mintázáshoz, hajtogatáshoz, ragasztáshoz, építéshez és a kézimunka egyéb fajtáihoz a feltételeket.

Az óvodás korban tervezhető, alkotó, alakító tevékenységek, s azok tartalmának, minőségének fejlesztése.

Az óvodánkba kerülő kisebb gyermekeknek biztosítjuk, hogy játékosan ismerkedjenek meg az anyagokkal, eszközökkel és a különböző technikákkal. Elindítjuk az esztétikai érzékenységet, és értékelő képesség kialakulását. Együtt gyönyörködünk saját és mások alkotásaiban. A tevékenységet a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré rendeljük. Ezek nem különülnek el egymástól. Lehetőséget adunk az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. A képalakításhoz biztosítjuk a különböző eszközöket, a megfelelő technikai lehetőségeket, - festéssel, zsírkrétával, ragasztással, plasztilin-és homokba karcollással, nyomattal. Segítjük a gyermek képalakító képességét a szórt elrendezéstől, a képelemek, arészformák elemeinek egymáshoz rendelésével. Felfedeztetjük a különböző tárgyak formáit, alakzatait, megismertetjük a gyermekeket az anyagok alakíthatóságával.

Később a gyermekek alkotó - alakító tevékenységét bővítjük a szükséges eszközökkel: ceruzákkal, krétával, filc és rostironokkal, fapálcákkal, különböző vastagságú ecsetekkel, spárgával, fonallal, textillal és termésekkel. Segítjük őket, hogy az emberábrázolást, a környezetről, a tárgyról, cselekményekről szerzett ismereteiket saját elképzelésük alapján jelenítsék meg. A szándékos képalakító tevékenységüket erősítjük az élményeikhez kapcsolódó megfelelő témákkal és technikai lehetőségekkel. Játékukat maguk által készített eszközökkel bővítik, ösztönözzük őket, apró, esztétikus ajándék készítésére.

Kérjük a segítségüket az eszközök előkészítésében, elrakásában.

A nagyobb gyermekek a megismert eszközöket, technikákat bátran használják a képalakító tevékenységükben. Több alkalommal készítünk közös kompozíciókat. Témáikban megjelenítik saját élményeiket, a mesékről, dalokról, ünnepekről és a különböző eseményekről. Ötleteinkkel segítjük őket a játékok, bábok és különböző kellékek készítésében. Az ünnepekhez kapcsolódóan ajándékkal kedveskednek szüleiknek, az óvoda kisebbjeinek és felnőttjeinek. Az alkotó - alakító tevékenységhez szüleik segítségével anyagokat gyűjtenek. Közös tervezéssel meg környezetünk alakítását, formálását. Az építésben nagyobb méretű elemekből térben is állítsanak össze búvóhelyeket, a drámajátékhoz szükséges díszletet. Az alkotó munkához szükséges eszközöket, anyagokat, előkészítik.

A tevékenység szervezeti formáinak biztosítása.

Óvodánkban az alkotó - alakító tevékenységek a mindennapi játékba integrálódnak. Hetente egy alkalommal mikrocsoportos formában szervezünk kötetlen formájú tevékenységet. Ebben a szervezeti formában biztosítjuk az egyéni segítségnyújtás lehetőségét, ahol minden gyermek megalkothatja az ajánlott eszközökkel képi - plasztikai elképzeléseit. Megjelenítik saját egyéniségüket, fantázia és élményvilágukat, érzelmeiket, vágyaikat.

A mozgás, mozgásos játékok

A tevékenység célja: gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában.

A gyermekek mozgásszükségletének kielégítése.

A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akaratí tényezőinek fejlesztése úgy, hogy gyermekeink szabad mozgásvágyát közben megőrizzük.

Feladatok:

- Az óvodás korban tervezhető mozgásos játékok, mozgásos tevékenységek összeállítása
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében.

Óvodás korban tervezhető mozgásos játékok, mozgásos tevékenységek összeállítása, mindennapos testnevelés megszervezése.

A mozgás a gyermekek számára életszükséglet, jelentős szerepet tölt be fejlődésükben. Az általános testi képességek fejlődése mellett jelentősen hat az értelmi és szociális képességek alakulására. Az óvodás gyermekek mozgásos tevékenységét, mozgásos játékát, a mozgástér kialakítását, az eszközök kiválasztását, mindig a gyermekek életkorához, általános fejlettségéhez, a csoport összetételéhez, a fejlődés üteméhez igazodva tervezzük meg. Ügyelünk a mozgás megfelelő nehézségű összeállítására, hogy minden gyermek megtalálja a képességeinek megfelelő gyakorlatot, de ugyanakkor arra is vigyázunk, hogy képességeiknek teljes bevetését is igényelje, mert így fogják kedvvel végezni, így növeli önbizalmukat. Tartásjavító gyakorlatokat alkalmazunk a gerinc deformitás megelőzése érdekében.

A kisebbek szabad játékában, mozgásában és irányított mozgásos tevékenységében a természetes nagy mozgások fejlődésének segítése előtérben áll. A csoportszobában, a szabadban egyaránt: a kúszásra, mászásra, bújásra, egyensúlyozásra minden kínálkozó alkalmat felhasználunk, a mozgástérrel és eszközökkel ehhez alakítjuk. Az irányított mozgásos tevékenység során fokozatosan alakítjuk ki a biztonságos együttmozgáshoz szükséges alapvető szabályokat, az egymáshoz való alkalmazkodást. Fontos, hogy az egyforma lépésekkel való járást, futást és a menetirány betartását begyakorolják zenére, hangszerre. Ezután jelennek meg a síkban elhelyezett akadályok, vonalak, alakzatok, kézi szerek, alacsonyabb - magasabb, keskenyebb - szélesebb tárgyak. Járás, futás közben történő ki- és megkerülését, ki- és belépést, fel- és lelépést próbálgatják a gyerekek. Különösen a törzsizomzatot erősítő - csúszással, kúszással, mászással, összefüggő- gyakorlatokra, nagy hangsúlyt fektetünk. A talajon történő gyakorlás után létra falain, rézsútós szeren, szerek alatt átbújva gyakoroltatjuk a gyermekekkel. Megismertetjük őket egyszerű ugrásokkal, ugrásgyakorlatokat előkészítő mozgásformákkal; szökdelések, fel és lelépések, támaszugrások a talajon. A talajtorna elemei közül a test hossz tengelye körüli gurulással próbálkozhatnak. A kézi szerek közül a labdával való gyakorlatok mindig játékot jelentenek. Sokoldalúan használjuk, mert jól fejleszti a gyermek reakcióképességét. Tartásjavító gyakorlatokat alkalmazunk a gerinc deformitás megelőzése érdekében.

Az első év játékmateriáljából jórészt a futójátékok egyszerű fogójátékok begyakorlásából áll, míg megszokják a mozgásteret, egymás kikerülését és a társakkal való mozgást. Ebben a korban még fontos a lemásolás lehetősége a mintakövetés, ezért a gyakorlatokat, játékokat egy időben mondjuk, mutatjuk, együtt mozgunk a gyerekekkel, így egy időben látják, hallják, tapasztalják a végzett mozgást.

Később a gyermekek többségének mozgása egyre koordináltabbá, járásuk, futásuk egyre biztosabbá válik. A nagy mozgások fejlesztését bővítjük, nagyobb hangsúlyt helyezünk az egyensúlyérzék fejlesztésére a szem - kéz - láb összehangolt működését segítő játékokra, játékos gyakorlatokra. A szabad mozgás és játék során megismertetett labdajátékok, ugróiskolák, kötéljátékok a barkácsoló tevékenységek az udvaron rendelkezésünkre álló mozgásfejlesztő eszközök is az egyensúlyozás a szem - kéz - láb koordináció fejlődését segítik.

Az irányított tevékenységek során a járás, futás közben alkalmazott - tempóhoz való igazodás az oldalt és hátrafelé járás, párokban járás - különböző nehézségű játékos gyakorlatok, nagyobb feladatot jelentenek a gyermekeknek. Az akadályok, eszközök, síkban, térben való mennyiségének, formájának, kiterjedésének ritmusának változtatásával bővülnek a végrehajtott mozgásformák is. A gyermekek az irányváltásokat már képesek korrigálni a menetirányban történő járások, futások közben gyakoroltatjuk a testfordulatokat.

A futó-fogójátékoknál az egymással szemben futást és a házas fogó játékokat. A csúszást, mászást, kúszást emelt akadályokkal, fordulatokkal nehezítjük. Az ugrásoknál különösen figyelünk arra, hogy ruganyosan végezzék. A le és felugrásokat, támaszugrásokat a mély ugrással és a távolugrással gazdagítjuk.

A dobásoknál kiemelt szerepet kapnak a célra irányított dobások. Távolba dobásokkal is próbálkoznak a gyerekek. A talajtorna elemei a gurulóátfordulás gyakorlásával egészülnek ki. Az egyensúlyérzék fejlesztését a különböző testhelyzet-változtatásokkal, fordulásokkal, forgásokkal gazdagított mozgások végzése szolgálja. A gyermekek próbálják az együttes, egyöntetű ritmusú gyakorlatvégzést. Az oldaliség megkülönböztetésénél már használjuk a "jobbra - balra" "jobb - bal" kifejezéseket. Számos olyan gyakorlatot is bevezetünk, amelyekkel speciális izomcsoportokat fejleszthetünk

A nagyobb gyermekek mozgása egyre összetettebbé válik. Járásuk, futásuk, kúszásuk, mászásuk ritmikusabb lesz, egyensúlyukat megtalálják. Ebben a korban a finom mozgások, az észlelés, az alaklás, formaállandóság fejlesztésére helyezük a fő hangsúlyt. Gyakrabban tervezünk kisebb testrészekkel való mozgásokat. A szabad játék, mozgás lehetőségeit kihasználva pl.: építés, babaöltöztetés, gyöngyfüzés, varrás, szövés, barkácsolás eszközeit biztosítva az apró technikai fogásokat megmutatva a csoport átrendezhetőségének teret adva segítjük fejlődésüket.

Egyre több fogó, futó, ügyességi játékkal ismertetjük meg a gyermekeket. Az irányított mozgásos tevékenység során a futás feladataiban megjelenik a tempóváltás gyors - lassú futás, a belegyorsuló futás. A futó, fogó játékok szabályai bonyolultabbak lesznek sor és váltóversenyekkel egészülnek ki.

Sorozatugrásokkal ismerkednek meg különböző magasságú távolságú akadályokon át. Néhány lépés nekifutással gyakorolják a magas és távolugrást.

A labdagyakorlatok labdavezetéssel, egykezes alsó- és felső- célzott irányú dobásokkal bővülnek.

A talajtorna elemeit változott körülmények között emelt szereken gyakorolják s kiegészülnek a kézállás előkészítő gyakorlatokkal és hátra fele történő gurulóátfordulásokkal. A tanult gimnasztikai elemeket párosan és társakkal együtt is gyakorolják. Minden alkalmat kihasználunk a szabadban történő mozgásra.

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek differenciált mozgásszükségletének kielégítése érdekében.

Az irányított mozgásos tevékenységet mindhárom korosztálynak heti egy alkalommal szervezzük meg különböző időkeretekkel. Mindennapi kocogás, futás az udvar erre kijelölt részén történik. A futás mennyiségéről a gyerekek szabadon dönthetnek, az a fontos, hogy igazi felfrissülést, felüdülést nyújtsanak a gyerekeknek.

Hetente kétszer zenés percekkel gyakorolhatják a gyermekek a ritmusra történő mozgást. A gyakorlatokat utánzásra épülő gimnasztikai elemekből építjük fel. A kisebbek csak próbálkoznak az utánzással, tőlük nem követeljük meg az egyöntetű ritmikus mozgást. A szabad mozgásra minden nap lehetőséget biztosítunk a csoportszobában, a tornaszobában és az udvaron egyaránt.

Mindennapos testnevelés

Óvodapedagógusok akkor érezhetjük sikeresnek pedagógiai tevékenységeinket, ha minden gyermekben felfedezzük azokat az adottságokat, amelyek benne a legerősebbek. Ezek fejlesztéséhez megtalálni a legkedvezőbb tevékenységi módokat, módszereket, amelyek a gyermek örömeiben és testi fejlődésében mutatkozik meg.

A mindennapos testnevelés is a gyermek alapvető mozgásigényének kielégítésén alapszik, melynek témaválasztásának szempontjai:

- sokrétű motoros képességfejlesztés
- változatos mozgástartalom
- a gyerekek játékhoz való érzelmi kötődése

Tervezésnél figyelembe kell venni a környezeti feltételeket, annak lehetőségeit/udvar, fedett színt,/különböző szerek, eszközök/.

Az óvoda heti rendjében napirendjébe szervesen épüljön be. Középpontjában mindig a mozgásos játék álljon, mivel a gyerek számára ez az aktív pihenés formája.

A mindennapos testnevelést szervezhetjük az óvodai napirenden belül legoptimálisabb alkalom étkészések előtt.

Szervrendszereink optimális fejlődéséhez megfelelő mozgásingerekre van szükségünk.

Ilyen mozgásinger pl: - futó, fogójátékok, ügyességi játékok, egyéb mozgásos, zenés mozgásos játékok, ügyességi játékok, versenyjátékok, utánzáson alapuló mozgásformák, melyek irányulhatnak cselekvésre, használati tárgyak, állatok, gépek, mesealakok mozgására.

Kihasználjuk a komplexitás adta lehetőségeket, az évszakok adta lehetőségeket.

A gyermekek mozgásszükségletének kielégítését, természetes mozgásvágyának megőrzését a mindennapos edzésekkel alapozzuk meg. A gyermekek érdeklődésétől, edzettségétől tesszük függővé. A napi futást, kocogást, télen havas játékokkal (szánkózás, csúszkálás). Az udvaron kezdeményezett mozgásos játékokba minden gyermek érdeklődésétől függően kapcsolódhat be.

A külső világ megismerése, környező világ megismerése matematikai tapasztalatok

Célunk: A közvetlen és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti - emberi - tárgyi világ értékei iránt.

A gyermekek elemi ismerete alakuljon ki önmagukról és közvetlen környezetükről.

Összefoglalóan az óvodák feladata a környezeti nevelés során:

- lássák meg a gyermekek a környezetük szépségét
- amit tehetnek környezetük védelmében azt tegyék is meg, pl.: ne szemeteljenek, védjék a környezetükben élő állat- és növényvilágot
- Ültessenek, gondozzanak kollektívan növényeket
- Láttatni kell a gyermekkel a környezetükben végbemenő változásokat, az emberi beavatkozást a természetbe és annak pozitív, illetve negatív hatásait
- Beszélgetések a védett állat, illetve madárfajokról
- Megismertetni a gyermekkel a szelektív hulladékgyűjtést és annak pozitív hatását a közvetlen illetve tágabb környezetükben
- Megemlékezéseket tartani a Víz,- Föld-, Madarak napjáról, illetve a Környezetvédelmi Világnapokról
- Séták, esetleges kirándulások alkalmával sokoldalú viselkedési szabályokat kialakítani, mint pl. a tömegközlekedési eszközökön, járműveken való közlekedés, helyi ligetben történő környezettudatos magatartás
- Tevékenység közben megvalósíthatóak a megismerő képességek (érezékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, megértés, problémameglátás, problémamegoldás, konstruálás, ítélőképesség) fejlesztése, fejlődik tér, sík, mennyiség szemléletük megkülönböztetik az irányokat, helyesen használják a névutókat.

Feladataink:

- A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető helyi környezeti értékek összeállítása a környezetük felfedeztetése és megszerettetése az óvoda érdekében
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése.

A 3-6-7 éves korú gyermekek számára érthető helyi környezeti értékek összeállítása a környezetük felfedeztetése és megszerettetése érdekében.

Az óvodába lépő gyermekeket esztétikus, melegséget, szeretetet sugárzó környezet várja, ezzel is elősegítjük a beilleszkedést, az óvoda elfogadását illetve megszerettetését. A pedagógiai attitűd segítse a gyermek önálló véleményalkotását döntési képességeinek fejlesztését a környezet alakításában kortárs kapcsolatokban.

A gyerekeket először a közvetlen környezetükkel ismertetjük meg, megfigyeljük az óvodánk udvarán lévő fákat, virágokat stb. A környező utcákban tett rövidebb séták során megfigyeljük az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit az időjárás változását, annak hatását az öltözködésünkre. Igyekszünk gazdagítani az élősarkunkat az élményszerzés során gyűjtött termésekkel, levelekkel, bogyókkal, kavicsokkal, tollakkal stb. Ezeket később "hasznosítjuk" - gyümölcssalátát, süteményt készítünk, bábokat, játékokat barkácsolunk stb. belőlük közösen. Meglátogatjuk a hosszabb ideig betegeskedő gyerekeket, így megismerik a gyerekek mások családját is, beszélgethessünk a család tagjairól, munkájukról, otthonukról.

Az oviba is szívesen hoznak családi albumokat, fotókat, amelyek alkalmat adnak a meghitt és közös beszélgetésekre, élményeik felidezésére.

A gyerekekkel közösen ellátogatunk a közelben lévő üzletekbe, nemzetiségi tájházakba és a Művelődési házban szervezett előadásokra, kiállításokra. Az élményszerző séták során gyakoroljuk a helyes gyalogos közlekedést, elsajátítják az alapvető szabályokat. Felismertetjük a személy és teherszállító járműveket. Az állatok világnapján természetes környezetében, valamelyik csoporttársunknál megnézünk egy állatot (kutya, macska, nyúl stb.), de az óvoda udvarán is "nyitott" szemmel járunk, felfedeztetjük a gyerekekkel az apró bogarakat (katica, méhecske), csigákat, madarakat és megismertetjük ezekkel őket. Megfigyeljük az évszakok jelenségeit, az időjárás változását. Tudjanak gyönyörködni az évszakok növényeiben. Összefüggéseket keresünk az időjárás és az emberek tevékenysége között. Rügyeztetést, magvak csíráztatását, hajtást végzünk. Ismerkednek az óvoda tágabb környezetével is.

Megtapasztaljuk az időjárás változásainak hatását az öltözködésünkre, madarak, fák életére. Észreveszik, hogy az eresz alatt lévő fészekből elköltöznek a fecskék, mert hidegebbre fordul az idő. Folyamatosan gyűjtjük a természet kincseit az élősarokba (levelek, termések, gyümölcsök), amit lehet felhasználni (befőtt, savanyúság készítése). Lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden jelenséget, állatot, növényt természetes környezetében séták, esetleg kirándulás során figyeljünk meg. Összehasonlításokat végezhetnek, közvetlen tapasztalatokat, ismereteket szerezhetnek a gyerekek. Ellátogatunk más óvodákba, iskolába, művelődési házba, piacra, boltokba. Megismertetjük őket a felnőttek munkájával. Közlekedéssel kapcsolatos ismereteiket bővítjük, hogy sok információjuk legyen a szárazföldi, vízi, légi közlekedésről. Ismereteiket rendszerezük.

Külső világ megismerése, matematikai tapasztalatszerzés

A Környezet megismerése közben a gyerekek mennyiségi alaki, nagyságbeli, tér és síkbeli szemléletének alakítása. Minden tevékenységben adottak a lehetőségek a matematikai tapasztalatok szerzésére. A gondolkodás fejlődésében fontos jelentőséget tulajdonítunk az önálló problémamegoldásnak. Ennek természetes módja a játékban cselekvésben való megoldás, az adódó lehetőségek felismerésével és kihasználásával.

Környezetünk mennyiségi és formai viszonyai A matematika nagyon elvont és ehhez úgy tudjuk a legsikeresebben elvezetni a gyerekeket, ha sok és változatos tapasztalási lehetőséget biztosítunk, melyben a gyerekek cselekvő résztvevők. Munkánk akkor a leghatásosabb, ha sok érzékszervi és mozgásos élményt nyújtunk.

A legjellemzőbb matematikai tevékenységi formák:

Tárgyak, személyek, halmazok összehasonlítása: szétválogatás, sorba rendezés, osztályozás. Számfogalom megalapozása: mennyiségek összemérése, halmazok párosítása, mérések különböző egységekkel, kis számok felismerése összkép alapján. Tapasztalat a geometria körében: építések, alkotások szabadon és másolással, tájékozódás a térben és síkban ábrázolt világban. Matematikai feladatlapok használata szükségszerűen középső-, nagycsoportosoknál, fejlettségi szintjükhöz mérten.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat és ismeretszerzés során

A szókincs a szókészlet bővítését a gyermekek tapasztalatai, élményei szolgálják. A séták lehetőséget adnak a gyermek - óvónő személyes beszélgetésére. Minden gyermekre oda tudunk figyelni, kérdéseire, megnyilvánulásaira, észrevételeire azonnal tudunk reagálni. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a csoportok osszák meg egymással tapasztalataikat, mesélik el ők, mit láttak, mindezt értelmesen, összefüggően tudják elmondani.

Gondolataikat, érzelmeiket, észrevételeiket összefüggően fejezzék ki. A séták során gyakoroljuk a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást. Séták során, megfigyelések alkalmával lehetőséget adunk arra, hogy a gyerekek összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

Munkajellegű tevékenységek

Célunk: A gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelességteljesítését. A gyermekek együttműködésének, szervező képességének fejlesztése. Tapasztalatszerzés és a környezet megismerése lehetőséget biztosít a munka jellegű tevékenységekhez szükséges attitűdök és képességek, készségek, tulajdonságok /kitartás, önállóság, felelősség, céltudatosság/ alakításához.

A kötelességteljesítés alakításának eszköze a közösségi kapcsolatok, ennek egyik formája a saját és mások elismerésére nevelés.

Feladatunk

A különböző típusú, munka jellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása, munkaeszközök használatának megtanítása.

A különböző típusú, munkajellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása.

A gyerekek munkajellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért és a közösségért végzik. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyerekek saját személyük, illetve a csoport érdekében maguk végezhesenek olyan munkát, amelyre képesek. Kezdetben segítséggel, később teljesen önállóan, öntevékenyen végzik ezeket a tevékenységeket. Ügyelünk arra, hogy tevékenységünk minta értékű legyen a gyerekek számára. Értékelésünk mindig buzdító, megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszonyt alakítsunk ki a munkához. Minden korcsoportnál fontosnak tartjuk az önkiszolgálást, testápolást, öltözködést, étkezést, környezetgondozást.

A kisebb gyerekek figyelemmel kísérik a csoportszobánk növényeinek gondozását. Tavasszal az udvarrendezésben ősszel a falevelek összegyűjtésében, a virágok ültetésénél. A gyerekek erejükhez mérten részt vesznek a csoport rendbetételében, átrendezésében (pl.: asztalok átrendezése, szőnyeg felhajtása, stb.). Részt vesznek a játékok összeszedésében, elrakásában. Apróbb feladatokat szívesen vállalnak, és elvégzik azt (pl.: kanál-villa kiosztása, kenyér kínálása, seprű behozatala stb.). A gyerekek együtt végzik az alkalmoszerű, ismétlődő munkákat, mint a játékok elrakása, csoportszoba átrendezése, tevékenységekhez használt eszközök kiosztása, összeszedése. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy mi magunk is példát mutassunk a gyerekeknek.

A nagyobbak szívesen segítenek a mosdóban a kicsiknek. Örömmel készítenek nekik meglepetéseket.

A gyerekek segítenek a szobanövények locsolásában, az élősarok ápolásában, szívesen gyűjtik, bővítik annak "kincseit". Tevékenyen részt vesznek az udvar gondozásában avar gyűjtése, fű összegereblyézése. Irányításunkkal, madáreleséget készítenek, és részt vesznek a madáretetésben. Apróbb megbízásokat szívesen vállalnak, kért eszközöket behozzák, kiviszik, üzenetet adnak át.

A nagyobb gyerekek közösségi kapcsolatát jól fejleszti a napos munka, amelyet önállóan végeznek. Ízlésesen, esztétikusan terítnek meg, étkezés után segítenek a poharak összeszedésében, asztal letörlésében, terítő összehajtogatásában. A gyakori dicséret, elismerés hatására szívesen vállalnak alkalmoszerű munkákat. Segítenek a csoportszoba díszítésében, játékok tisztításában, javításában.

Tevékenyen részt vesznek a vitamin, és gyümölcssaláták, befőttek, savanyúságok, kompótok készítésében.

Segítenek a kicsiknek az öltözködésben, cipőhúzásban, ruhájuk rendbetételében. Az élősarok gondozásában nagyobb önállóságot, biztosítunk, ők is ültetnek virágokat, magokat, azokat gondozzák, gyűjtenek terméseket, bogyókat stb. Ősszel segítenek a levél összegereblyezésében, télen a járdák söprésében, tavasszal a lenyírt fű összegereblyezésében.

Télen gondoskodnak a madarakról. Ünnepekre apró ajándékokat, meglepetéseket készítenek a kisebbeknek és a felnőtteknek.

Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Elsősorban a gyermekek életkori sajátosságaira, fejlettségi szintjére, motiváltságára támaszkodva, a tanulást támogató környezet megteremtése során tesszük lehetővé a spontán és szervezett tevékenységekben megvalósuló tanulást. Jelentős részben utánzásos, spontán vagy szervezett tevékenység amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. A tanulás feltétele a gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése. Az óvodai tanulás elsődleges a gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, és a képességek fejlesztése.

Az iskolai beilleszkedés közvetett segítése személyre szabott pozitív értékeléssel, a tanulási készségek, képességek differenciált fejlesztésével.

A tanulás tartalma:

A gyermekek tapasztalatai, ismeretei szűkebb és tágabb környezetükből származnak. A felnőttek tevékenységeinek megfigyelése révén, azok elbeszéléseiből, a tömegkommunikációból és saját tevékenységeik közben szerzik. Ezek a tapasztalatok magukban foglalják azokat a magatartásmódokat, viselkedési szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat is, amelyek éppen az óvodáskorban alapozhatók meg.

Programunkban a tanulás tartalma: az élő és élettelen világ, évszakok ünnepek környezetünk helyi hagyományai és a néphagyományok. Tervezésnél figyelembe vesszük, hogy a gyermekek milyen tapasztalatokkal rendelkeznek, s az újabbakat kapcsoljuk a már meglévőkhöz, fokozottan bővítjük, mélyítjük tartalmát.

VI.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

Egészséges életmód alakítása

Önállóan végzik saját személyükkel kapcsolatos tisztálkodási, öltözködési teendőket. Ezek igényükké válnak és az óvodán kívüli helyzetekben is alkalmazzák. Képesek lesznek szükségleteik / biológiai, egészségügyi, mozgás / felismerésére, kielégítésére, a mozgásigényük szándékos irányítására. Igényükké válik a rendszeres mozgás és beépül szokásrendszerükbe a szabadban való tartózkodás. Igényükké válik a higiénés szabályok betartása / öltözködés, testápolás, étkezés / Igénylik környezetük rendjét és önmaguk gondozottságát, kialakul bennük a tiszta, esztétikus környezet igénye.

Az érzelmi nevelés és társas kapcsolatok

A gyermekek szívesen járnak óvodába, szívesen játszanak együtt, képesek más csoportokkal való együttműködésre.

A közös tevékenységekben aktívan és érdeklődéssel vesznek részt.

Figyelemmel, türelemmel hallgatják az óvónő és társaik közléseit.

Az énkép- önismeret- önértékelés fejlődése révén képessé válnak az önálló helyzetmegoldásokra, tudják érvényesíteni önmagukat a közösségben.

Kialakul a környezetükben élők iránti érdeklődés.

Tudják a helyes viselkedés, cselekvés szabályait.

Segítenek egymásnak, megértőbbek, türelmesebbek lesznek.

Tetteikben, szavaikban viselkedésükben nyilvánul a másság elfogadása.

Játék, játékos tevékenységek.

Önként, örömmel vesznek részt a játéktevékenységben, képesek arra, hogy egy játéktémát több napon keresztül is játszanak.

Betartják a játék témához, tartalomhoz kapcsolódó szokásokat, helyes magatartásformákat, szabályokat. Képesek együttműködésre társaikkal, mások véleményének elfogadására, problémahelyzetek, konfliktusok megoldására. Játékhelyzetekben újra alkotják élményeiket, ismereteiket, tapasztalataikat.

Játék közben használják a megismert kifejezéseket, alkalmazzák a metakommunikációt. Szerepjáték során képesek szerepeket vállalni, megosztani, arról lemondani, az ahhoz szükséges eszközöket kiválasztani Játékötlethez, elképzeléseikhez képesek eszközöket készíteni, azokat felhasználni.

Nemzetiségi: nyelvi fejlettségüknek megfelelően alkalmazzák a már megtanult nyelvi formákat.

Mozgás, mozgásos játék

Igénylik, szeretik a mozgást.

Tudnak környezetükben tájékozódni, ismerik az irányokat.

Kialakult testsémájuk, oldaliságuk.

Mozgásuk harmonikus, összerendezett tudják mozgásukat irányítani, kialakul nagy mozgásuk, finom motorikájuk, egyensúlyérzékelésük. Betartják a szabályokat, kialakul egészséges versenyszellemük.

Megfelelő terhelhetőséggel, állóképességgel rendelkeznek. Kellő veszélyérzettel rendelkeznek.

Nemzetiségi: a nemzetiségi nyelven elsajátított mozgásos játékokat önállóan el tudják játszani, mozgáshoz kapcsolódó rögzült mondatokat képesek legyenek önállóan használni.

Mese, vers, anyanyelvi nevelés

Igénylik a mesét, verseket.

Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak.

Önálló mese és versmondásra vállalkoznak, képesek mesék folytatására és történetek befejezésére. Olyan szókinccsel rendelkeznek, amely lehetővé teszi számukra gondolataik érthető kifejezését.

Gondolkodásuk, képzeletük, szándékos figyelmük fejlődik, beszédképességük, beszédkedvük kialakult. Kialakul igényük a könyv szeretete iránt, azokat szívesen, a napi élet részeként használják, forgatják.

Élményeik elmondásával képesek az összefüggő, választékos beszédre.

Nemzetiségi: a gyermekek szeressék a nemzetiségi nyelven elmondott verseket, történeteket, meséket és szívesen gyakorolják is.

Ének, zene, énekes játék

A gyermekek felismerik és megkülönböztetik a környezetükben található hangokat.

Önállóan és örömmel kezdeményeznek dalokat, mondókákat, játszanak dalos játékokat.

Megtudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalritmust egymástól.

Ismerik és megkülönböztetik a zenei fogalom párokat.

Tudnak különböző térformákat alakítani.

Szeretik és figyelmesen hallgatják a zenehallgatásra szánt műveket.

Nemzetiségi: a gyerekek ismerkedjenek meg minél több a nemzetiségi kultúrából merített dalokkal, mondókákkal és játékokkal. Szívesen énekeljenek mondókázzanak.

Rajz, mintázás, kézi munka

Képzésben egyéni módon, biztossággal jelenítik meg ismereteiket, gondolataikat, szűkebb és tágabb környezetükből származó élményeiket, elképzeléseiket.

Örömmel, saját kezdeményezésükre is ábrázolnak.

Örülnek alkotásuknak, a közösen elkészített kompozícióknak.

Beszélgetni tudnak az alkotásokról, és elfogadják mások véleményét.

A gyermekek önállóan tudnak választani a megismert és elsajátított vizuális technikák közül és a természet kincseit felhasználva tudják céljukat kreatívan megvalósítani. Téralkításban, építésben bátrak, ötletesek, együttműködőek.

Rácsodálkoznak a szépre, tudnak gyönyörködni benne.

Nemzetiségi: legyenek képesek a nemzetiségi nyelvet megérteni, próbálkozzanak meg egyszerű mondatok alkalmazásával.

Külső világ tevékeny megismerése

A gyermekek tudnak tájékozódni és eligazodni a szűkebb és tágabb természeti és társadalmi környezetükben.

Pozitív érzelmi viszonyulásuk megerősödik az őket körülvevő környezet iránt.

Megismerik lakóhelyük, városuk szépségét, nevezetességét, hagyományait, büszkeségeit, a környezetükben lévő intézményeket, üzleteket.

Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak annak szépségében.

Képesek a természetes környezetben szerzett ismereteiket felhasználva egyszerűbb matematikai műveletek elvégzésére. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyságbeli és térbeli viszonyokat.

Ismerik saját személyes adataikat.

Kialakul igényük a környezetük szépítésére, megóvására, a természet védelmére.

Kialakul a takarékoság / energia, víz, eszköz /, a hulladékkezelés fogalma, a természetes anyagok használatának értéke, melyet korukhoz képest alkalmaznak.

Ismerik környezetük közlekedési feltételeit, eszközeit, betartják a legfontosabb közlekedési szabályokat.

Nemzetiségi: ismerkedjenek meg a nemzetiségi nyelvvel, a témák változatos feldolgozásával, szókincsük bővüljön. Használják nemzetiségi nyelven a téri irányok, térbeli kifejezéseket, jelölő szavakat, számláljanak.

Munkára nevelés

A rájuk bízott feladatokat, munkát önállóan, szívesen végzik.

A környezetükben lévő növényeket, állatokat óvják, gondozzák.

Megtanulják a legszükségesebb eszközök, szerszámok célszerű használatát.

A munka végzése során kitartóak, türelmesek lesznek, fejlődik önbizalmuk, felelősségérzetük.

Szívesen segítenek a kisebbeknek, társaiknak, a felnőtteknek.

Nemzetiségi: értsék meg az utasításokat és a folyamatok elvégzéséhez szükséges szavakat alkalmazzák.

VII.

Tevékenységek kerete

Néphagyomány ápolás, népszokások

Óvodánkban az évszakhoz kapcsolódó ünnepekörök és a jeles napok jelentik az óvodai élet vezérfonalát. Nevelőmunkánk fontos részei az ünnepek sajátos hangulata, a hozzákötődő hagyományok, szokások felelevenítése. Az ünnepek, a szokások keretet adnak munkánknak. A gyerekek megszokják, hogy a jeles napok ismétlődnek és hogy mindennek meg van a maga ideje. A várakozás, a készülődés fokozza az ünnepekhez fűződő érzelmet, belső tartást ad, s ezáltal teljesedik ki gyermekeink személyisége.

Feladatunknak tartjuk lakóhelyünk szokásainak, hagyományainak, kulturális értékeinek összegyűjtését, megőrzését és továbbadását a jövő számára. Arra törekszünk, hogy a néphagyományokon illetve a gyerekeken keresztül szorosabb, mélyebb kapcsolat alakuljon ki a szülőkkel. Napjainkban a hagyományokat nem csak újraéleszteni kell, hanem újra is kell teremteni őket. Ezért a már meglévő néphagyományaink közé egy-egy nemzetiség által már gyakorolt ünnepet is beépítettünk. Sajnos a nemzetiségi hagyományok lassan eltűnnek életünkéből, ezért fontosnak tartjuk ápolásukat és megőrzésüket. Az eleki román hagyományok közül a III -as óvoda a "román húsvét - ot ünnepli meg. Az I -es és a II -es óvoda a régi eleki sváb hagyományok közül a "böjt közép" ünnepét tűzte ki célul. Ezen kívül hagyományteremtés céljából a Márton-napi lampionos felvonulás is ünnepeink közé tartozik.

A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban:

Vers, mese, dramatikus játék:

Népmesék, mondókák, közmondások, találós kérdések

/nemzetiségi nyelven is/

Ének, énekes játékok, zenehallgatás:

Mondókák, énekes gyermekjátékok, népdalok

/nemzetiségi nyelven is/

Rajz, mintázás, kézimunka:

Tárgykészítő népi játékok, gyöngyfűzés, gyurmázás, mézeskalácssütés.

A környezet tevékeny megszerettetése:

Találós kérdések, népi jóslások, jeles napok, népszokások.

Mozgás, mozgásos játékok, Ügyességi és sportjátékok.

Óvodánk jeles napjai:

Szent Márton nap (november 11.)

Advent (november 30. utáni első vasárnaptól a 4. vasárnapig)

Mikulás (december 6), Karácsony, Farsang (vízkeresztől hamvazószerdáig)

Böjt közepe,

Húsvét (az első tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)

Román húsvét, Korindálás, Advent idején

A Víz Világnapja / március 22./, A Föld Világnapja / április 22./

Környezetvédelmi Világnap / június 05/, Gyereknapi, Állat és Növény szeretet napja (Május 15.)

Nemzetközi hulladékgyűjtő világnap (Szeptember 23.), Állatok Világnapja (Október 4.)

A néphagyomány - ápolás jellegzetes tartalmai:

A természet változásait követő ünnepekörök mindig meghatározott mondanivalóval jelennek meg. Minden ilyen alkalmat hosszabb előkészület előz meg, amikor a gyerekek kíváncsiságára építve változatos tevékenységeket biztosítunk. Ez a tevékeny készülődés, tervezgetés teszi az ünnepeket, jeles napokat izgalmassá, örömtelivé és felszabadulttá, amit tevékenyen együtt élünk át.

Szent Márton nap (november 11)

Ezen a napon Szt. Márton a nemes lelkű katonatisztet ünnepeljük, aki megosztotta köpenyét egy fázó koldussal. A gyerekekkel megismertetjük Szt. Márton legendáját, dalokat tanulunk, amiket a felvonulás alkalmával eléneklünk. A készülődést megelőzi a közös lampion készítés, melyekkel november 11-én este végigvonulunk a város főutcáján. Egy kis műsorral kedveskedünk az összegyűlt nézőknek.

Advent - Mikulás - Karácsony

A gyerekek megismerkednek az advent jelképével, a koszorúval, a nagyobb gyerekekkel már együtt készítjük el a koszorút és a gyertyákat, hétről hétre meggyújtva várjuk az ünnep érkezését. A mikulás ellátogat hozzánk és megajándékozza a gyerekeket, majd dalokkal kedveskednek neki. Karácsonyt várva a gyerekekkel közösen készítünk ajándékokat a szülőknek és a testvéreiknek.

A román csoportunkba a karácsony várás örömét fokozzuk azzal, hogy pattogatott kukoricából, száraz babból díszeket készítünk a szoba díszítésére. Karácsony előtt korindálni járunk az ember nagyságú kecskét formázó turkával csoportjainkba.

Farsang: (vízkeresztől hamvazószerdáig)

Óvodánkban évek óta hagyománnyá vált a télbúcsúztató népszokás, amikor együtt farsangolunk a gyermekekkel és óvodásaink lehetőség szerint szülőkkel együtt (befogadóképességtől függ)

A kisebbek egyszerű technikával díszítenek farsangi álarcokat, szemüvegeket, sapkákat. Tréfás meséket, verseket hallgatnak. Rövid, egyszerű dalokat, mondókákat tanulnak.

Ha kedvük van, jelmezbe öltöznek, utánozzák az óvónők táncos mozdulatait. A játékokban a szülőkkel, társakkal együtt részt vesznek. A nagyobbak farsangi dalokat, bálba hívogató mondókákat tanulnak. Segítenek feldíszíteni a csoportszobát. Maszkjukat elkészítik. Álarcokat, szemüveget, sapkát különböző technikákkal díszítenek. Társaikat mulatságra hívogatják. Örömmel táncolnak, versenyeznek az ügyességi játékokban.

Böjt közepe / Mitte in der Fasta/

Megünneplése sváb hagyományokra tekint vissza. A régi emberek a böjt időszakába kerültek minden mulatságot, vigadózást. Az eleki svábok körében elterjedt, hogy a negyven napos böjt idejének közepén összegyűltek és tojásból rántottát készítettek, és a kifűjt tojásokat felfűzték, felakasztották a falu közepén álló szobor nyakába, ezzel jelezve a falu lakóinak a böjt közepét. /”Rézi” szobor a templom kertben./

Ezen hagyomány alapján az óvodánkban is bevezetésre került, hogy a megvásárolt tojásokból rántottát készítünk és a kifűjt tojásokat fűzérbe kötve sétánk során a szobor nyakába akasztjuk.

Húsvét (az első tavaszi napjegylenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)

Locsolóverset tanulnak, az óvónő segítségével tojást díszítenek. Feldíszítik a csoportszobájukat. Mondókákat, verseket tanulnak a locsolkodáshoz. A fiúk meglocsolják a lányokat és az óvónőket. Az udvaron a gyerekek közösen fészket készítenek, amibe mindenki számára ajándék kerül.

A román csoportban a román húsvétot is megünneplik . Ilyenkor Szt. György napján mennek a gyerekek locsolkodni óvodán belül, amit festett tojással köszönnek meg, majd különböző ide illő rigmusokkal, versekkel köszöntik a húsvétot.

Gyermeknap

Óvodánkban május hónapban tartjuk a gyermeknapot. Az óvónők igyekeznek minél nagyobb meglepetést szerezni a gyerekeknek és élményt nyújtani nekik.

Ezen a napon ügyességi és sport játékokat szervezünk és kis ajándékokkal kedveskedünk a gyerekeknek.

VIII.

Nemzetiségi nevelés célja, feladata

Nemzetiségi nevelésünk **célja**, hogy felkeltsük a gyermekek érdeklődését a nemzetiségi nyelv iránt, a nyelv megszerettetése, kulturális hagyományok ápolása, multikulturális tartalmak ápolása különös tekintettel a helyi hagyományokra.

Biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását,erősítését,átörökítését,nyelvi nevelését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A családokkal együtt erősítjük a nemzetiségi hagyományokhoz, szokásokhoz való kötődést, a nemzetiségi identitást.

Nemzetiségi nevelésünk feladata:

Kiemelkedő szerepe van a nyelvi nevelésben a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembe vételének, mint:

Artikulációs bázis, ami lehetővé teszi a német-román szavak kiejtésének megtanulását és a nyelv zeneiségének megérzését.

Az utánzó képesség, gátlások nélkül a modell követése a beszéd szituációkban.

A kíváncsiság, ami a gyermeket folytonos kísérletezésre, próbálkozásra ösztönzi, és tapasztalatok gyűjtéséhez vezet.

A folyamatos tevékenység az óvónővel.

Az óvónők feladata a gyermek felé egy szoros, érzelem teli kontaktust kiépíteni és a gyermek biztonságérzetét erősíteni.

Alapszabály a nyelvi nevelésben, hogy a vegyes életkorú csoportban minden gyermeket az anyanyelvén neveljünk. Az óvónő feladata a nyelvet a szituációknak megfelelően cserélni, nyelvhasználatát világosan és tudatosan elválasztani, hogy a nyelvek keveredését megakadályozzuk.

Nemzetiségi nevelés tevékenységformái

Egészséges életmódra nevelés:

A helyes életritmus kialakítása mellett a nemzetiségi nyelv is fokozatosan kerül a gyermek szokás, illetve szabályrendszerének alakításába. Az étkezések alkalmával ismétlődő mondatmodelleket használunk, amit a gyermekek minden napi gyakorlással sajátítanak el. Tisztálkodás és az öltözködés fokozatos elsajátítása lehetővé teszi, hogy óvónői segítség mellett hallhassák és megszerethessék, illetve aktív használói legyenek a nemzetiségi nyelvnek. Ez csakis óvónői modell nyújtás útján valósulhat meg. Valamint gyermekeink utánzási vágyára, új iránti fogékonyságára építhető. A közvetlen érzelm, illetve élmény teli kapcsolatot a gyermekek és az óvónők között határozott, ugyanakkor kedves és egyértelmű mimika és gesztikulációval építhetjük fel.

Játék:

A nyelvi nevelésben a spontán játéknak nagy jelentőséget tulajdonítunk, jól tudjuk aktív illetve passzív szókincsüket bővíteni. Az óvónő további feladatai közé tartozik az is, hogy irányított játékokat is tervezzen.

A gyakorló játékokat, mint például az ügyességi, érzékelő, emlékezőképességet fejlesztő játékokat a gyermek nagyon gyorsan befogadja és az ismétlések alkalmával hamar meg is tanulja azokat. A szépen kiejtett szavak, mondatmodellek lehetővé teszik a nyelvi befogadóképesség fejlesztését.

A szerepjátékok lehetővé teszik hogy a szereplők között lejátszódó dialógusokban a kérdéseket és válaszokat gyakorolhassák a gyerekek, ami különösen fontos része a nyelvi nevelésnek.

A játékba fellelhető népi tartalom emberi kapcsolatokat és szituációkat jelenít meg, ezek segítségével a gyermek életkorának megfelelően megismeri a nemzetiségi hagyományokat, szokásokat és azt ápolni és gyakorolni is tudja.

A szabályjátékok abban játszanak fontos szerepet, hogy a gyermek megtanulja és gyakorolja a helyes kiejtést, szókincse bővüljön.

Vers, mese, dramatikus játék:

A nemzetiségi kultúra átörökítésében a mesék, versek és mondókák fontos szerepet játszanak. Értékeik a hagyományok gazdagságát hozzák közel a gyerekekhez, ezzel is erősítve identitás tudatukat. Fontos hogy odafigyeléssel tervezzük meg a nemzetiségi mese, vers anyagát, amiben népi rímeket és költeményeket is tervezünk. A ritmus, hangfestő szavak és a szójátékok hatnak a gyerekekre még akkor is ha az egyes szavakat nem értik. A nyelvi nevelésben a dialektusok fontos szerepet foglalnak el, amelyekben a gyerekek gyakorolják a kérdező és a válaszadó szerepét. Itt fontos szerepe van a rövid, érthető meséknek. A mesék helyes kiválasztásával, amelyek megfelelnek a gyermek fejlettségi szintjének hozzájárulnak, hogy a gyermek érdekesnek tartsa a nyelvet és szívesen gyakorolja azt.

A nemzetiségi nyelvi nevelésbe tehát a gyermek értelmi, érzelmi és nyelvi fejlettségi fokának megfelelő irodalmi műfajokat választunk ki.

Ének, énekes játékok, zenehallgatás:

A zenének a nyelvi nevelésben meghatározó szerepe van, ezért a zenei anyag összeállításánál törekszünk arra, hogy a körjátékok és a dalok egy részét a népi kultúra kincseiből válasszuk. A zenei képességek fejlesztésében feladatunk, hogy a környezet hangjait és zörejeit megfigyeljük és megnevezzük ezáltal ismételt lehetőségünk van szókincs bővítésére.

A körjátékok során a gyerekek szerepet vállalnak, ahol a kérdező és a válaszadó szerepét gyakorolhatják, ezek a dialógusok szolgálják a nyelvtudás elmélyítését és lehetővé teszik, hogy a gyerekek gátlások nélkül használják a nyelvet. Az éneklés és a körjátékok során a gyermekek az óvónő helyes artikulációját utánozzák, amely segítséget nyújt abban, hogy a gyermekekben hamar kialakuljon a nyelv iránti pozitív viszony.

Rajzolás, mintázás, festés:

A rajzolás, mintázás, kézimunka is lehetőséget nyújt, hogy a nemzetiségi nyelven is megismerkedhessenek az anyagok, eszközök különböző tulajdonságainak szóbeli alkalmazásával. A közös alkotások, sajátos élmények papírra vetése, a közös beszélgetések mind-mind lehetőség a szókincs bővítésre.

A mozgás, mozgásos játékok:

A mozgásos játékokban is megjelennek nemzetiségi nyelvben azok a szavak, mondatok, amelyek a mozgással együtt hangzanak el. A gyakorlatokat játékokat mindig a csoport szintjéhez igazodva választjuk ki és variáljuk, tökéletesítjük a gyerekek gyorsaságát, erejét, ügyességét, kitartását.

Külső világ megismerése: környezet megismerése, nevelés matematikai tapasztalatszerzés

A természetes beszédhelyzetek bővítik gyermekeink passzív szókincsét, amit a mindennapok folyamán felhasználunk a nemzetiségi nyelvi nevelésünkben. Jelen vannak az udvariassági és köszönési formák, amit a nagyokkal gyakorolunk, és ez a kicsiknek is mintául szolgál. Az évszakokra épülő témaköröknek megfelelően a játékfajták közül kiválasztunk olyan lehetőséget, amelyek segítenek abban, hogy a gyermekek szókincse bővüljön. A környezet megismeréséhez kapcsolódó szabályjátékok lehetőséget adnak a tárgyak, növények, élőlények nemzetiségi nyelven történő megnevezéséhez. A szókincsbővítéshez nagyon fontos és elengedhetetlen az olyan szemléltető eszköz, amely a gyermek minden érzékszervét igénybe veszi.

Formákra, téri irányokra mennyiségekre, irányuló tapasztalatok szerzése.

Munkajellegű tevékenységek:

Munkajellegű tevékenységek közül leginkább a napos munka és a rendrakás nyújt lehetőséget arra, hogy a gyermekeink szókincsét mindig bővíteni tudjuk. Az állandóan alkalmazott mondatmodellek segítségével rögzülnek a munkafolyamatok egymást követő fázisai.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- a gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a kisebbség kultúrája és nyelve iránt
- életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókincssel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a kisebbség nyelvén közvetíteni
- tudjon tájékozódni kommunikációs helyzetekben
- ismerjen a kisebbség, az anyanemzet kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat
- ismerkedjen meg a helyi kisebbségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel, tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

IX.

Az óvodai intézményünk kapcsolatrendszere:

***Óvodapedagógusok együttműködése, az együttműködés továbbfejlesztése**

Az együttműködés, az egymástól való tanulás meghatározó része nevelőmunkánknak.

Munkaközösségeink:

- Hagyományőrző
- Környezetvédelmi

*** Óvoda – család együttműködése, az együttműködés továbbfejlesztése**

Minden feladat ellátási hely arra törekszik, hogy a szülők megaláztatására a családi nevelést kiegészítve gondozzuk, ápoljuk, védjük, szocializáljuk, neveljük, fejlesszük a gyermekeket. A szülőket nevelőpartnernek tekintjük, ismertetjük velük nevelői felfogásunkat, programunk célját, feladatát. Minden lehetőséget megragadunk annak érdekében, hogy a családi nevelési eljárásokat, szokásokat megismerjük. Az óvodai nevelés nem lehet eredményes családi megerősítés nélkül, elengedhetetlen az összhangban történő nevelés.

A gyermekek egyéni fejlődéséről folyamatosan konzultálunk a szülőkkel. Fontosnak tartjuk a hiteles tájékoztatást, a problémaérzékenységet, a tapintatot és az előre mutató segítséget. Óvodánk nyitott, a szülők igényeinek megfelelően lehetőséget biztosítunk arra, hogy előzetes megbeszélés alapján bármikor betekintést nyerjenek gyermekeik óvodai életébe. (nyílt napok, beszoktatás az óvodába)

A családdal történő nyílt, őszinte együttműködés csak a kölcsönös bizalom talaján valósulhat meg. A szülőknek tapasztalniuk kell, hogy tiszteletben tartjuk nevelési elveiket, hogy szeretjük gyermeküket. Arra törekszünk, hogy emberi magatartásunkban, szakmai felkészültségünkben egyaránt példamutatóak legyünk.

*** Óvoda – iskolák együttműködése, továbbfejlesztése**

A gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesztjük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, legyenek együttműködőek, kapcsolatteremtőek és képességeik szerint legyenek alkalmasak az iskolai tanulmányok megkezdésére.

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodás kor végére 6-7 éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába amelyben az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Fontosnak tartjuk, hogy az óvoda – iskola átmenetet minél zökkenő-mentesebbé tegyük./ A óvoda nem iskola/

OVI-SULI: hagyományaink továbbvitele a Dr. Mester György Általános Iskolával és a Román Általános Iskolával.

Ennek érdekében folyamatos, rendszeres, hagyományteremtő- és megtartó kapcsolatra törekszünk az Általános Iskolával. A jó kapcsolat alapja a tisztelet és megbecsülés egymás munkája iránt.

*** Óvodánk egyéb kapcsolatai:**

Fenntartóval:

- Kapcsolatunk együttműködő, részben hivatalos, részben pedig támogató, segítő jellegű.

A kapcsolattartás formái:

- kölcsönös tájékoztatás, egyéni megbeszélések
- óvodavezető beszámolója

Közművelődési intézményekkel:

Folyamatos és hagyományteremtő kapcsolatra törekszünk, rendszeres konzultációkat szervezünk.

A kapcsolattartás formái:

- gyermekműsorok , - közös programok szervezése
- könyvtárlátogatások: gyermekfoglalkozások, Bábszínház (évszakonként)

Egészségügyi szervekkel:

- védőnő, orvos, fogorvos, családsegítő szolgálat, Gyermekjóléti szolgálat

Szakmai szervezetekkel:

Folyamatosan figyelemmel kísérjük a felkínált szakmai képzéseket, programokat és érdeklődésünknek, illetve a nevelési programunk megkívánta fejlesztési lehetőségeinek megfelelően részt veszünk azokon.

Szakmai tevékenységünk fejlesztése, megújulása érdekében igénybe vesszük szolgáltatásaikat.

Településen kívüli óvodákkal való kapcsolattartás fontossága pozitív kisugárzással lehetnek mindennapi nevelőmunkánkra és segítik az egymástól való tanulást.

Hagyományteremtő kapcsolat kialakítását kezdeményezzük:

Eleki Német Nemzetiségi Önkormányzat

Eleki Román Nemzetiségi önkormányzat

Eleki Cigány Nemzetiségi Önkormányzat

Cigány Kisebbségi Önkormányzattal:

Szociális háttérük, problémáik megismerése és a folyamatos segítségnyújtás érdekében fontos a napi kapcsolattartás, az információcsere.

Kiemelt feladatunk a roma gyermekek rendszeres óvodába járásának elősegítése, ennek érdekében az önkormányzat tagjaival folyamatosan konzultálunk és esetmegbeszéléseket tartunk.

X.

Sajátos feladataink:

*** Gyermekvédelem**

Óvodásaink eltérő szociokulturális környezetből kerülnek óvodába. Fontos feladatunk az egyéni sorsokkal való törődés és a szociális hátrányok kompenzációja.

Célunk:

Évenként feltárni azokat a körülményeket, amelyek óvodásaink családi helyzetét hátrányosan érintik, illetve veszélyeztetik.

Egyéni képességek differenciált fejlesztése, fejlődésük elősegítése.

Feladatunk:

Segítségnyújtás a hátrányok enyhítésére, az óvodai keretek közötti kompenzálás biztosítása. Az egyéni bánásmód, a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése, a tapintatos egyéni, személyes kapcsolattartás alapvető nevelési módszerünk.

A szülővel való közvetlen viszony kialakítására törekszünk, személyes törődéssel és fejlesztéssel igyekszünk a gyermekek fejlődését segíteni. Ez a segítség kiegészül a Ped. Szakszolgálat segítő közreműködésével is.

A veszélyeztetettség nyilvántartásba vételének szempontjai:

- súlyos anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés, testi - lelki bántalmazás
- erkölcstelen családi környezet, italozó szülők, bűnöző családi helyzet

A gyermekvédelmi munka fő feladatát a prevenció, a segítségnyújtás jelenti, amelyre a humánus, a megértés, a támaszkodás, a szeretetpótlás jellemző.

A gyermekvédelmi munka valamennyi óvodapedagógus feladatkörébe beletartozik. Feladatuk a gyermekvédelmi esetek feltérképezése, adatszolgáltatás, környezettanulmány készítése a hatóság kérésére, a pedagógiai munka koordinálása. A gyermekvédelmi felelősök koordinálják a gyermekvédelmi feladatokat és kapcsolatot tartanak a családsegítő szolgálattal, Gyámüggyel.

*** Cigány kisebbségi feladatok**

Nevelő - fejlesztő munkánk során figyelembe vesszük a "Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelés irányelveit". Óvodánkban a cigány gyermekek száma évről - évre emelkedik. Többségük hátrányos, illetve veszélyeztetett körülmények között él.

Célunk: Kompenzáljuk a családi nevelés hiányosságait, segítsük őket szociális beilleszkedésük során, biztonságérzetet nyújtunk számukra, amely megalapozza érzelmi kötődésüket az óvodához, ösztönzi társas kapcsolataik pozitív alakulását, a másság elfogadását.

Feladatunk:

A gyermekek megismerése, a lemaradás területének és mértékének megállapítása. A felzárkóztatás színtere a játék. Fejlesztési feladatainkat differenciált, egyénre szabott segítségadással valósítjuk meg, amit az óvodapedagógusok a gyermekdossziékban rögzítenek.

Figyelemfelhívással, példaadással erősítjük a szülők felelősségét a gyermekek otthoni gondozása, nevelése iránt. A gyermekeken keresztül fejlesztjük a családi háttérrendszert. Bevonjuk őket az óvodai programokba pl. mozgásos nap, farsang.

***Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása**

Célunk: A z átlagostól eltérő fejlődési ütemű, valamint a speciális fejlesztést igénylő gyermekek integrált nevelés keretében történő fejlesztése.

Feladatunk: A gyermekek speciális fejlesztési igényének felmérése, differenciált fejlesztésük biztosítása szakemberek segítségével.

Békés Megyei Szakértői Bizottság Gyulai Tagintézménye

A közoktatási törvény külön fejezetben foglalkozik azokkal a gyerekekkel, akiknek óvodai nevelési állapotuk, egyéni képességeik alapján az átlagostól eltérő törődést, nevelést, gondoskodást igényelnek. Sajátos nevelési igényük alapján különleges gondozásra tarthatnak igényt azok a gyermekek, akik testi, érzékszervi, értelmi, beszéd vagy más rendellenességgel rendelkeznek.

Célja: Segítségnyújtás a gyermekek, tanulók nevelési, fejlesztési gondjainak feltárásához, megoldásához, az óvodában, iskolában nem korrigálható hátrányok kiegyenlítéséhez.

Feladat: iskolaérettségi, - részképeség, - komplex vizsgálatok elvégzése, terápiák, fejlesztő foglalkozások szervezése. A beilleszkedési zavarral, tanulási nehézségekkel, magatartási rendellenességgel küzdő gyermeket szükség szerint Szakértői Bizottság szakemberei látják el. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált ellátása

A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek ellátása, fejlesztése szükségessé teszi a csoportokban a két pedagógus vagy pedagógiai asszisztens jelenlétét, együttműködését. A sajátos nevelési igény az az állapot, amikor a gyermek egyedi sajátosságai oly mértékben térnek el az átlagostól, hogy annak alapján – a lehetséges fejlődés eléréséhez – sajátos pedagógiai eszközök, módszerek és segédeszközök biztosítása szükséges pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott. (például dyslexia, dysgrafia, dyscalculia, mutizmus, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar autista, hallássérült). A sajátos nevelési igényű gyermek óvodai nevelése A sajátos nevelési igényű gyermek is az általános szabályok szerint – azaz hároméves korától hétéves koráig – vehet részt az óvodai nevelésben.

Az Óvodai nevelés országos alapprogramban meghatározott nevelési, fejlesztési tartalmak minden gyermek számára szükségesek.

Az óvodai nevelés tartalmi szabályozásának alapdokumentuma az egységes működéshez szükséges közös tartalmi elemeket határozza meg, mely kiterjed a sajátos nevelési igényű gyermekek intézményes nevelésére, az integrált óvodai csoportok létrehozására. A különleges gondozási igény a gyermek életkori sajátosságainak fogyatékoság által okozott részleges vagy teljes körű módosulása, ami sajátos fejlesztő, korrekciós, terápiás célú pedagógiai eljárások és szervezeti megoldások alkalmazását teszi szükségessé.

A HOP - ban a továbbiakban az ezt segítő irányelvek megfogalmazására van szükség.

Célja,hogy a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok a sajátos nevelést igénylő gyermekeknél összhangban kerüljenek ugyan úgy mint más gyermekeknél.

A fejlesztés ne terhelje túl, számukra megfelelő területeken valósuljon meg, az elvárások igazodjanak fejlődésük lehetséges üteméhez, a fejlesztő terápia programjai az intézmények programjainak tartalmi elemeivé váljanak.

Miért vállaltuk az integrációt?

Mert, ha a problémával küzdő gyermekek ép társaik között nevelkedhetnek, az segíti az együttélési szokások elsajátítását, a közösségi nevelést, a tolerancia kialakulását, a társadalmi beilleszkedést.

Mert a problémával küzdő gyermekek jobban fejlődnek szegregált (elkülönített) társaiknál, személyiségük kibontakoztatása így teljesebbé válhat.

Nagy gondot fordítunk arra, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek minden segítséget megkapjanak hátrányaik leküzdéséhez.

A sajátos nevelési igényű gyermekek az intézmény minden dolgozójától egy kicsit több, odafordulób, figyelmesebb magatartást kívánnak. Ebben a munkában az óvoda minden dolgozója részt vesz.

*** Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése**

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek ellátása - Óvodai integrációs program működtetése A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek iskolai sikerességének záloga a megfelelő minőségű és időtartamú óvodáztatásuk. Az iskoláskor kezdetéig a gyerekek fejlődésének üteme messze meghaladja a későbbi életszakaszok fejlődésének sebességét. Az élet első éve meghatározó jelentőségűek az idegrendszer, a tanulás, az adaptációs készségek alakulásában. Az alapvető készségek, melyek a sikeres iskolakezdés feltételei, kisgyermekkorban, óvodáskorban az agyi érési folyamatok lezárulásáig - megterhelés nélkül - rendkívül hatékonyan fejleszthetőek. A kisgyermekkorban történő pedagógiai támogatás jelentősen csökkentheti a későbbi iskolai kudarcokat. A szegényebb családok gyermekei öt éves korukra lényegesen elmaradnak kognitív fejlődésükben kedvezőbb helyzetű társaikhoz képest. Az elmaradás oka a gyermeki fejlődés nem megfelelő ösztönözése a szülők korlátozott erőforrásai, a megélhetési nehézségek okozta terheltség és az otthoni környezet hiányosságai miatt. Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. Nemzetközi tapasztalatok azt mutatják, hogy a hátrányos helyzetből származó lemaradások - szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve - sikeresen ellensúlyozhatóak. A szülővel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyerekek fejlesztése.

A nemzeti köznevelési törvény alapján beilleszkedési, tanulási, magatartási, nehézséggel küzdő gyermek kiemelt figyelmet igényel, különleges bánásmódot biztosító ellátásra jogosult./147 §. 1. bek. Ellátása: -integrált oktatás keretében fejlesztői foglalkoztatással- a pedagógiai szakszolgálat emberei látják el.

Egyéni fejlesztési, felzárkóztatás, tehetséggondozás óvodapedagógusaink segítségével:

Kiemelt figyelmet igénylő gyermek:

- beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermek
- kiemelten tehetséges gyermek
- Az egyéni képességeik megismerése alapján egyéni bánásmód alkalmazásával történő fejlesztéssel

- Minden óvónő feladata: a csoportjában gyermekeként felmerülő probléma okainak feltárása
- Az okok megszüntetésére egyéni célok kitűzése
- A gyermek fejlettségi szintjének megfelelően az egyéni bánásmód formáinak meghatározása
- A tehetséges gyermekek fejlesztését elsősorban a gyermekek közötti különbségeket figyelembe vevő differenciált foglalkozással valósítjuk meg.

Egyéni fejlődés nyomon követése

- Gyermekeként anamnézis - szülő tölti ki.
- Félévenként általunk kidolgozott tesztlapok a fejlődési szint felmérésére /nagy csoport/
- Gyermekrajz évenként /korcsoportonként/
- Óvodában maradó nagycsoportos gyermekek /szülői igény alapján/ iskolaérettségi vizsgálatára megfigyelési szempontok szerint óvodapedagógus által /maximum 7 éves korig.
- Iskolaérettségi vizsgálati dokumentum a Pedagógiai Szakszolgálat által
- Félévenként fejlesztési tervvel összekötött fejlődési elemzés
 - * Testi és egészségi állapot
 - * Mozgásfejlettség
 - * Nyelvi fejlettség útmutatói
 - * Értelmi fejlettség
 - * A Fő tevékenységi formák fejlettsége
 - * Érzelmi, akarati élete
 - * Szociális fejlettsége
 - * Finommotoros koordinációjának fejlettsége
 - * Szociális érettsége
 - * Testséma fejlődésének mutatói
 - * Tájékozódásának, térbeli mozgásának fejlettsége
- Szülők tájékoztatása a felmérés eredményéről
- Csatolt dokumentumok:
 - * szakértői bizottság
 - * logopédus
 - * pszichológus
 - * fejlesztő pedagógus
 - * esetleges szülői nyilatkozatok csatolása

Óvodai csoportnaplók ellenőrzésének szempontja:

- Csoport megnevezése, csoportban dolgozó pedagógusok, dajkák
- Gyermek névsora
- Gyermekcsoport összetétele
- Kiscsoportonkénti elosztás
- Tankötelesek névsora (6. életévüket augusztus 31-ig betöltő)
- Tankötelesek névsora (7. életévüket augusztus 31-ig betöltő)
- Különleges bánásmódot igénylő gyermekek névsora (B.T.M.;SNI-s)
- Gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai feladatok
- Születésnapok
- Heti rend
- Napirend
- Gyermekcsoport óvodapedagógusai
- Ünnepek, rendezvények formái
- Csoportprofil
- Az óvodai nevelés feladatai és értékelése

I. Beszoktatás: szeptember 1- szeptember 31-ig

II. Nevelési terv és értékelés: október 1- január 31-ig

február 1- május 31-ig

Eredményterv: megnevezés, időpont, felelős

- Heti tematikus terv: délelőtti óvodapedagógus számára

Tartalmazza: tevékenységformákat, a tevékenység témáját, korcsoportonkénti differenciált témaválasztását, célokat, feladatokat, kiemelt fejlesztési területeket, módszereket, eszközöket, a forrás megjelenését

- Heti tematikus terv: délutáni óvodapedagógus számára

Tartalmazza: mese- vers, mozgás, mozgásos játék, a játékból adódó lehetőségek megtervezését, témákat, tevékenységeket, célokat, feladatokat, kiemelt fejlesztési területeket, forrás megjelölését

- Éves anyaggyűjtést
- Szervezési feladatok
- Az óvodavezető ellenőrzését

Nemzetiségi óvodai csoportnaplók ellenőrzésének szempontja:

Ugyanazokat az oldalakat, tervezést tartalmazza, a csoportprofil kivételével és a beszoktatás, nevelési tervek elkészítésénél nem részletes feladatokat, célokat fogalmaz meg, hanem a nevelés keretein belül használt kifejezések, nemzetiségi szóhasználatban megvalósított fogalmakat (német és román nemzetiségi napló).

Kiemelt területek

1. Szervezési feladatok

1.1. A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratásának támogatása (a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása a célcsoport körében, a be óvodázási programért felelős személy vagy team kijelölése)

1.2. Integrációt elősegítő csoportalakítás (olyan csoportalakítási elvet kell választani, amely biztosítja a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek arányos eloszlását)

1.3. Az igazolatlan hiányzások minimalizálása

1.4. A szülők munkába állását lehetővé tévő nyitva tartás kialakítása

2. Nevelőtestület együttműködése (rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével, esetmegbeszélések, hospitálások)

3. Pedagógiai munka kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés (részletes anamnézis)
- Kommunikációs nevelés (szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszéd észlelés fejlődésének elősegítése)
- Érzelmi nevelés, szocializáció (az intézményes nevelésbe illeszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködés)

3.4. Egészséges életmódra nevelés (egészségtudat kialakítása, táplálkozás)

- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek (a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, differenciálás, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés módszerei)

4. Gyermekvédelemmel, az egészségügyi ellátással, szociális segítségnyújtással kapcsolatos munka

- Egészségügyi szűrővizsgálatok (a gyermek fejlődésének nyomon követése, regisztrálása, szükség esetén szakorvosi - fogászat, szemészet, fülészet, ortopédia - vizsgálatának) kezdeményezése, megszervezése

4.2. Gyermekorvosi, védőnői tanácsadás (a szülők számára az együttműködő partnerekkel kialakított közös programok)

4.3. Gyermekjóléti szolgáltatások kezdeményezése illetve szervezése (ruhák, játékok, könyvek gyűjtése, adományozása, kölcsönzése; kirándulások, táborok szervezése; rendezvények látogatása)

4.4 A szociális ellátórendszerrel való aktív együttműködés (egyetlen gyermek se maradjon ki az óvodából a szülők szegénysége, az óvoda által kért természetbeni és pénzügyi hozzájárulások fedezetének hiányában)

5. Együttműködések kialakítása az óvodán kívüli szervezetekkel, különösen az alábbiakkal

- 5.1. Gyermekjóléti, családsegítő szolgálat (a szülők támogatása, erőforrásainak feltárása)
- 5.2. Védőnői hálózat (a gyermekek óvodai beíratásának támogatása; korai képességgondozással kapcsolatos tanácsadás)
- 5.3. Szakmai szolgáltatók (konzultációk a gyermek fejlődéséről, fejlesztési terv közös kidolgozása, szolgáltatások biztosításának megtervezése és biztosítása)
 - Cigány kisebbségi önkormányzat, illetve civil szervezetek (a gyermekek óvodai beíratásával, a hiányzás csökkentésével, iskolaválasztással, szülői programokkal kapcsolatos együttműködés)

6. Óvoda-iskola átmenet támogatása

- 6.1. Iskolaérettség elérését támogató pedagógiai munka (a tanulási képességek megalapozása, a tanulási és egyéb rész-képesség zavarok kialakulásának megelőzése, megoldási készítés, monotónia tűrés, figyelemkoncentráció, az alkotásvágy szükséges szintjének kialakítása)
- 6.2. Iskolaválasztás (a kijelölt iskolával, a szabad iskolaválasztással, a halmozottan hátrányos helyzetűek előnyben részesítésével, a sajátos nevelési igényűvé minősítéssel kapcsolatos felvilágosítás, tanácsadás) támogatása
 - A gyerekek fejlődésének után követése legalább az általános iskola első évében

7. Szülőkkel való kapcsolattartás, együttműködés

- 7.1. Személyes kapcsolat kialakítása minden szülővel
- 7.2. A gyermekek egyénre szabott beszoktatásának biztosítása
- 7.3. Rendszeres napi vagy heti tájékoztatás a gyermekek fejlődéséről, az egyéni fejlesztési napló bejegyzéseinek megbeszélése, a gyerekek alkotásainak megmutatása, elemzése.
- 7.4. Egyéni beszélgetések, gyermekneveléssel kapcsolatos nézetek kicserélése, a család szokásainak, értékrendjének megismerése, megértése, a család erőforrásainak feltárása
- 7.5. Szülői közösségek kialakítása, rendezvények szervezése, pl. farsang, családi napok, anyák napja, kisebbségi ünnepek stb.
 - Partnerközpontú működés, szülői igények kiszolgálása

XI.

Az intézményünk speciális szolgáltatásai

Nevelési időben szervezett térítésmentes szolgáltatások

- Logopédia. Speciális fejlesztés beszédhibás gyermekek részére /Szakszolgálat/
- Speciális fejlesztés, tanulási- és magatartási zavarokkal küzdő gyermekek részére

Nevelési időn túl szervezett térítésmentes szolgáltatás:

- Hitoktatás. Tiszteletben tartjuk a szülők világnézeti - vallási meggyőződését. Telephelyenként a szülők igényei alapján lehetővé tesszük, hogy heti egy alkalommal a gyermekek az egyházi személy által szervezett fakultatív hitoktatásban részt vegyenek. A hitoktatás az általunk is megismert hitoktató által elkészített munkaterv alapján történik.

A Pedagógiai Program tartalmát az alábbi jogszabályok és dokumentumok határozzák meg:

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. Törvény

2012. évi CXXIV. Törvény a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény módosításáról

229/2012.(VIII. 28.) Korm. Rendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról

20/2012.(VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.

363/2012 (XII.17.) Kormányrendelet. Az óvodai nevelés országos alapprogramjáról

Az intézmény alapító okirata

32/2012(X.8.) EMMI rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról.

Német Nemzetiségi Önkormányzattal és a Román Nemzetiségi Önkormányzattal kötött együttműködési megállapodás.

Nevelő - fejlesztő munkánk során figyelembe vesszük a „Nemzeti etnikai kisebbség óvodai nevelés irányelveit” .

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása:

A köznevelési törvény (2011. évi CXC. tv.) külön fejezetben foglalkozik azokkal a gyermekekkel, akiknek óvodai nevelési állapotuk, egyéni képességeik alapján az átlagostól eltérő törődést, nevelést, gondozást igényelnek. Sajátos nevelési igényük alapján különleges gondozásra tarthatnak igényt azok a gyermekek akik testi, érzékszervi, értelmi, beszéd vagy más rendellenességgel rendelkeznek.

Az esélyegyenlőségről szóló törvény (1988. évi XXVI. Tv) kimondja, hogy az óvodai nevelésben a többi gyerekkel együtt vesz részt a fogyatékos gyermek , ha ez fejlődése, képessége kibontakozása szempontjából előnyös.

Óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekeket a többiekkel együtt integráltan neveljük, fejlesztjük de a gyermekek befogadásához szükséges a Szakértői Bizottság szakvéleménye is.

A fejlesztés szervezeti keretének megválasztása függ a gyermekek állapotából fakadó egyéni szükségletektől, az alkalmazott speciális módszerektől, eszközöktől. Az együttnevelés és fejlesztés alapja minden esetben a Szakértői Bizottság szakvéleménye.

A habilitációs, rehabilitációs ellátás elvei:

- Az egyéni és csoportos fejlesztési gyógypedagógiai kompetencia az egyéni fejlesztési terv elkészítéséhez a gyermek fogyatékosságának típusához igazodó szakképzettséggel rendelkező pedagógus közreműködése szükséges, akinek tevékenysége kiterjed a gyermeket fejlesztő óvodapedagógusok felkészítésére, a sajátos teendők ellátásának tervezésére, a folyamatos tanácsadásra, a szülőkkel való együttműködésre is.

- Az egészségügyi és pedagógiai habilitációs, rehabilitációs tevékenység a nevelési folyamatban valósul meg, mely az egyes gyermekek vagy gyermekcsoport igényeitől függő speciális eljárások (időkeret, eszközök, módszerek, terápiák) alkalmazását teszi szükségessé.
- A sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődéséhez az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet biztosítása szükséges.
- A gyermek iránti elvárást és a terhelhetőséget fogyatékosságának jellege, súlyosságának mértéke, biológiai állapota határozza meg.

Cél:

- Az átlagostól eltérő fejlődési ütemű, valamint a speciális fejlesztést igénylő gyermekek integrált nevelés keretében történő fejlesztése. (A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszhetőséget megfogalmazó gyógypedagógiai orvosi pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni)
- A testi, érzékszervi értelmi, beszéd és egyéb fogyatékosságból, az autizmusból fakadó hiányzó vagy sérült funkciók helyreállítása, újak kialakítása.
- A meglévő ép funkciók bevonása, a hiányok pótlása érdekében a különféle funkciók egyensúlyának kialakítása.

Feladat:

- A gyermekek speciális fejlesztési igényének felmérése, differenciált fejlesztésük biztosítása egyéni fejlesztési terv alapján a Nevelési Tanácsadó és a Szakértői Bizottság szakembereinek segítségével.
- A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása (személyi, tárgyi, speciális eszközök)
- A sérülés-specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása, és alkalmazása.
- A kompenzációs lehetőségek körének bővítése a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével.
- Az óvoda pedagógusai, a nevelőmunkát segítő alkalmazottai, a gyermekek és a szülők megfelelő tájékoztatása a sajátos nevelési igényű gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, individuális módszereket, technikákat alkalmaz.
- A foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti a nevelőmunkájába, az adott szükséglethez igazodó módszereket megválasztja.
- Alkalmazkodik az eltérő képességekhez, viselkedésekhez, egy-egy nevelési helyzet megoldásához, alternatívákat keres.
- Együttműködik a különböző szakemberekkel: logopédus, fejlesztőpedagógus gyógypedagógus, iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba.

A Ped. szakszolgálat által foglalkoztatott fejlesztőpedagógus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus és logopédus.

- Segítik a diagnózis értelmezését, az egyéni fejlesztési tervek elkészítését, figyelemmel kísérik a gyermek haladását.
- Javaslatot tesznek a gyógypedagógiai-specifikus módszerek alkalmazására, a gyermek igényeihez igazodó környezet kialakítására.
- Segítséget nyújtanak a segédeszközök kiválasztásában.
- Együttműködnek az óvodapedagógusokkal, kapcsolatot tartanak a szülőkkel.

A sajátos nevelési igényű gyermekek sérülés-specifikus fejlesztésének feladatai

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermek:

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott) gyermeknél a mozgásszerv rendszer veleszületett, vagy szerzett károsodása és /vagy funkciózavara miatt jelentős és maradandó mozgásos akadályozottság áll fenn, melynek következtében megváltozik a mozgásos tapasztalatszerzés és a szocializáció. A különleges gondozási igényt meghatározza a károsodás keletkezésének ideje, formája, mértéke és területe.

A mozgásszervi fogyatékos (mozgáskorlátozott és halmozottan fogyatékos mozgáskorlátozott) gyermek óvodai nevelése során kiemelt feladat a mozgásos akadályozottságból eredő hátrányok csökkentése, megszüntetése, a speciális, egyénre szabott eszközök használatának kipróbálása, megtanítása, s ezek segítségével a tágabb és szűkebb környezet minél sokrétűbb megismertetése és ily módon az életkornak megfelelő tapasztalatszerzésre, a megtanult mozgás alkalmazására nevelés. Az óvodában biztosítani kell a gyermek állapotához igazodó, megfelelő mozgás-, és életteret az ehhez szükséges akadálymentes környezetet, sajátos technikai eszközöket, például lejtő, kapaszkodó,(sajnos nem áll rendelkezésünkre). Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció, rehabilitáció és terápia feladatait, valamint a mozgásnevelést az óvodai foglalkozások körébe kell beépíteni. Az elsajátított mozgásminták rögzítése, a szükséges korrekciós helyzetek alkalmaztatása a napirend egészét átszövő feladat.

Mozgásfejlesztés

Óvodáskorban előtérbe kerül az életkori sajátosságoknak megfelelő tartási és mozgási funkciók segítése, a hely- és helyzetváltoztatás és a manipuláció javítása a nagy- és finommozgások célirányos fejlesztésével, az írás megalapozását célzó egyéb fejlesztésekkel. A mozgásfejlesztésben hangsúlyt kell kapnia a különböző önellátást, önkiszolgálást, helyváltoztatást, segítő-támogató tevékenységeknek. Az egyes tevékenységek során fontos a mozgáskorlátozott gyermek aktív szerepe, bekapcsolódása.

Nyelvi fejlesztés

Fontos feladat a mozgáskorlátozott gyermek bevonása minden nyelvi és kommunikációs képesség fejlesztését célzó tevékenységbe, szükség lehet sajátos fejlesztési célok kitűzésére, illetve a logopédussal való együttműködésre.

Ének, zenei nevelés

Az óvodás életkor egyik kiemelt tevékenysége az éneklés, így a mozgáskorlátozott gyermek fejlesztésébe is beépítendő. Pozitív hatása előnyösen befolyásolhatja a mozgásfejlődést is (pl. elősegíti a test ellazulását), társas cselekvést jelent, fejleszti a ritmus- és tempóérzékelést.

Rajzolás, kézügyesség fejlesztése

Minden tevékenység során kiemelt feladat a tapasztalatszerzés biztosítása, a cselekvéses ismeretszerzés lehetőségének megteremtése. A mozgáskorlátozott gyermek eltérő tapasztalatokkal rendelkezik, észlelési problémái, testséma-zavarai lehetnek, kevesebb ismerettel rendelkezhet az őt körülvevő világról. Alkalmat kell adni a minél sokrétűbb mozgásos tapasztalatszerzésre, fejleszteni kell a kognitív funkciókat, különböző észlelési területeket, a figyelmet, emlékezetet, téri tájékozódást. stb.

A látássérült gyermek

A látássérült gyermekek a nevelés-oktatás szempontjából lehetnek vakok, alig látók és gyengén látók.

A látási kontroll hiányosságainak korrigálására minden látássérült gyermek esetében segíteni kell a részvételt a közös játékban, a közösséghez való alkalmazkodást, a viselkedési formák megtanulását és gyakorlását, a közösség előtti szereplést.

Kiemelt hangsúlyt kap az önkiszolgálás megtanítása, a tárgyak és helyük megismertetése, a rendszeret, a higiénié, különösen a szem és a kéz tisztán tartása.

Az óvodai nevelés során mindvégig figyelembe kell venni a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségének korlátait, különös tekintettel az adott szembetegségre.

A vak gyermek

Az óvodai nevelésben részesülő vak gyermekeknél is kiemelt szerepet kap a játék, ami tág lehetőséget ad az ép érzékszervek aktivizálásával a hallás, a tapintás, szaglás, ízérezékelés, mozgás-ritmus, tájékozódási képesség intenzív fejlesztésére. Mozgásnevelésükben kiemelten fontos a testkultúra kialakítása, a tartáshibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, majd folyamatos fejlesztése. A vak gyermekek fejlesztésében hangsúlyos a zenei nevelés, mely egyszerre fejleszti a hallást és a mozgást.

Az önkiszolgálás terén életkoruk és sérültségük mértéke szerinti önállóság kialakítása a cél. A környezetük valóság-hű megismerése széles körű érzékeltetéshez, a biztonságos téri tájékozódás támpontokhoz kötötten valósítható meg. Az eszközök kiválasztásánál - színek helyett - elsődleges szempont a jól tapinthatóság biztosítása. A környezet kialakításakor tapintható jelzések alkalmazása, a bútorok lehetőség szerinti állandó rendje javasolt.

Az alig-látó gyermek

Az alig-látó gyermekek adottságaik szerint vagy a tapintó-halló vagy a látó-halló életmódra készíthetők fel.

A fejlesztés főterületei ez esetben megegyeznek a gyengén-látó gyermekek nevelésének elveivel.

A gyengén-látó gyermek

A gyengén-látó gyermekek az ép látásúakhoz képest sokkal közelebről, kisebb térben tudják látásukat használni. Nevelésük a vizuális megismerés útján történik, de jelentős szerep jut a nevelésben a többi, elsősorban a hallásra, és tapintásra alapozott tevékenység. Kiemelten fontos a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása, az ehhez szükséges környezet.

A gyengén-látó gyermekek fejlesztésének kiemelt területei az óvodában:

A gyengén-látó gyermek gondolkodás-és beszédfejlődését a látásos élmények hiányossága jelentősen befolyásolja, ezért különösen fontos a környezet vizuális megismertetése.

Területei:

- Látásnevelés: a látás használatának megtanítása, a távoli és közeli környezetben.
- A nagymozgás fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság
- Térbeli tájékozódás a látás felhasználásával.
- A finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése, az írás előkészítése.
- A látás-mozgáskoordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt.

Az érzékelés egyéb területeinek fejlesztése:

- A hallási figyelem és megkülönböztető képesség segíti a tájékozódást, a tanulást.
- A tapintás által szereshető információk kiegészítik a tárgyak tulajdonságairól szerzett ismereteket.

A halmozottan fogyatékos látássérült gyermek

A halmozottan fogyatékos látássérült gyermekek esetében a látás hiányán vagy különböző mértékű csökkenésén kívül még más, testi érzékszervi vagy értelmi sérülés is nehezíti a fejlesztés lehetőségét, amely döntően a látássérültek pedagógiája és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival történik. Az eredményességet a döntően egyéni vagy kiscsoportos szervezés biztosítja. Ez gyógypedagógiai óvodai ellátásban valósíthat meg. Abban az esetben amikor az enyhébb látási sérültekhez enyhébb fogyatékoságok csatlakoznak, akkor az integrált óvodai nevelés is lehet eredményes.

A hallássérült gyermek

A súlyos fokban hallássérült – siket - és a kevésbé súlyosan vagy közepes fokban hallássérült – nagyot halló- gyermekek hallásvesztése a főbb beszédfrekvenciákon olyan mértékű, hogy ennek következtében a beszédnek hallás útján történő megértésére nem, vagy csak részben képesek. A halláskárosodás miatt teljesen elmarad vagy erősen sérül a beszéd és a nyelvi kompetencia. Az előzőek miatt korlátozott a nyelvi alapokon történő fogalmi gondolkodás kialakítása, aminek következtében módosul a gyermek megismerő tevékenysége, esetenként egész személyisége megváltozik. A legkorábbi életkortól alkalmazott orvosi-egészségügyi és speciális pedagógiai ellátás együttes megvalósításával a súlyos következmények csökkenthetők.

A nyelvi és pszicho szociális fejlettség kedvező esetben olyan szintű lehet az óvodás kor kezdetére, hogy a hallássérült kisgyermek egy része további speciális segítséggel, halló társaikkal együtt vehetnek részt az óvodai nevelésben.

A hallássérült gyermekek óvodai nevelésének központi feladata- a korai pedagógiai és audiológiai gondozásra építve - a nyelvi kommunikáció megalapozása, megindítása, fejlesztése. A fejlesztés eredményességét döntően meghatározza, hogy a gyermek az óvodába lépés időszakában milyen beszédmegértési, beszédkészenléti állapotban van. Ez függ a hallásállapottól és a beszéd kialakulását egyénenként is nagymértékben és eltérő módon befolyásoló egyéb tényezőktől. (pl. kognitív és pszichés állapot, szociokulturális környezet stb).

Az anyanyelvi-kommunikációs fejlesztés az óvoda egész napi tevékenységében megjelenik. Minden, a szocializációt hatékonyan segítő munkajellegű tevékenységbe be kell vonni a hallássérült gyermekeket.

A fejlesztés feladatai

A súlyos fokban hallássérült gyermek

A súlyos fokban hallássérült – siket - gyermekek óvodás életkorban történő fejlesztési feladata a nyelvi kommunikáció rendszerében a hallás és a beszédértés fejlesztése, a hangos beszéd aktív használatának építése, a grafomotoros készségfejlesztés.

Az óvodai nevelés során arra kell törekedni, hogy a súlyos fokban hallássérült kisgyermek hangmegnyilvánulásával, majd beszéddel hívja fel magára a figyelmet, majd közölje kívánságait. Környezete igyekezzen a kisgyermek közölnivalóját, kommunikációs próbálkozásait megérteni.

Az óvodai nevelés egész időtartamát átfogó feladat a kognitív funkciók és az érzelmi élet fejlesztése, alapvető önkiszolgálási szokások elsajátítása, az aktív nyelvhasználat építése. Ennek keretében kell fejleszteni a beszédértést, szókincset, szájról-szájra olvasni készséget. Törekedni kell a beszédlehetőségek kialakítására, főleg a magánhangzók esetében. A nyelvi kommunikáció megalapozása érdekében kívánatos, értsék, ismerjék fel néhány szó, rövid mondat grafikus képét, hozzájuk intézett leggyakoribb kérdéseket, közléseket. A nagyothalló óvodás korú gyermekek az emberi beszéd, a környezeti hangok korlátozott felfogására, differenciálására képesek. Beszédfejlődésük késve, általában spontán (hallókészülék segítségével vagy anélkül), esetenként azonban csak speciális segítséggel indul meg.

A nagyothalló gyermekek óvodai fejlesztésében hangsúlyt kap a nyelvi kommunikáció megindítása és /vagy fejlesztése a kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése, a beszédértés, a szókincsfejlesztés, a beszédérthetőség folyamatos javítása, melynek eredményeként a nagyothalló gyermekek különböző mértékben közelítik meg a halló társak nyelvi teljesítményét.

A hallássérült kisgyermek eredményes fejlesztésének feltétele a gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikáció helyzetekhez kötött alkalmazása, szükség esetén a beszédértést és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata, valamint a családi és szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció-fejlesztés rendszerébe.

A halmozottan fogyatékos hallássérült óvodás korú gyermekek a hallás különböző mértékű csökkenésén kívül még más (esetenként mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy pszichés fejlődés zavara) fogyatékoság is súlyosbítja a fejlesztés lehetőségét. A velük való foglalkozás döntően a szurdopedagógia és a társuló fogyatékoság gyógypedagógiai módszereinek kombinációival egyéni fejlesztési terv alapján történik.

Fejlesztésüket egyéni vagy kiscsoportos formában lehet megvalósítani.

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek

Az enyhén értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében meghatározó és kívánatos a nem fogyatékos óvodás korúakkal történő együttnevelés. A spontán tanulást, a társakkal való együttműködést, a kommunikáció fejlődését segítik azok az élmények, tapasztalatok és minták, amelyeket a gyermek kortárs csoportban megél. Az integrált óvodai nevelés keretében szükség szerint gondoskodni kell a folyamatos gyógypedagógiai megsegítésről.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermekek sérülése általában már az óvodás kort megelőzően, közvetlenül szülés után, vagy kora gyermekkorban felismerhető. A jól szervezett és hatékony korai fejlesztés jelentősen segítheti az óvodai beilleszkedést és az óvodaérettség elérését.

Óvodába lépéskor jellemző a bizonytalan mozgás, ügyetlen manipuláció, előfordulhatnak sztereotip mozgások.

Szobatisztaság kialakulatlan, beszédértés gyenge, sok esetben a kommunikáció súlyosan akadályozott. Sérült a figyelem, a motiváció, az emlékezet és a kitartás.

A középsúlyosan értelmi fogyatékos gyermek fejlesztésében a kis lépések elvét alkalmazva, a gyermekekre jellemző cselekvésbe ágyazott gondolkodást figyelembe vevő, képességfejlesztés kellő időt, alkalmat kell, hogy biztosítson:

- az alapmozgások, manipuláció kialakítására, fejlesztésére
- a minimális kontaktus, kooperációs készség, valamint a nonverbális és verbális kommunikáció fejlesztésére, a gyermek egyéni szükségleteinek megfelelően, a szóbeli kommunikációt kiegészítő, illetve helyettesítő módszerek, eszközök alkalmazásával történő fejlesztésre
- a beszédtanításra, a beszédmegértés fejlesztésére az aktív szókincs bővítésére
- a szobatisztaság, az alapvető önkiszolgálási szokások kialakítására
- az adekvált játékhasználat elsajátítását, a kognitív funkciók fejlesztésére

Ezek kialakításánál kiemelt szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztussal kísért, egyszerű verbális utasításnak, a zenének, a ritmusnak, a sok ismétlésnek. A fejlesztés során a csoportos foglalkozásokon törekedni kell a megfelelő motiváció fenntartására, a csoportban az egymáshoz való közeledésre, az egymás melletti tevékenykedés fejlesztésére.

Beszéd fogyatékos gyermek:

Nyelvfejlődési és beszédzavarok óvodáskorban

Beszéd fogyatékos gyermek esetén beszéd/ nyelvi képességrendszer szerveződésének fejlődési eredetű vagy szerzett zavara miatt az anyanyelv elsajátítás folyamata akadályozott, a gyermek életkorától eltérő.

Beszéd fogyatékos gyermek óvodai nevelését megelőzheti a korai fejlesztés.

A nyelvfejlődési és beszédzavarok az anyanyelvi fejlettség alacsony szintjében a beszédértés és észlelés nehézségében, kifejezőkészség nehézségében (szegényes szókincs, grammatikai fejletlenség), a beszéd szerveződés nehézségében (mondatalkotási készség nehézsége, összefüggő beszéd kialakulatlansága), a beszéd szervi működés gyengeségében, a kognitív képességzavarban (fonológiai tudatosság, taktilis, vizuális észlelés, verbális emlékezet zavarai), a verbális tanulás lassú fejlődésében nyilvánulhatnak meg.

A beszéd- és nyelvi problémák súlyos zavara mellé társulhatnak részképesség zavarok (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia veszélyeztetettség), és magatartás problémák, amelyek nehezítik a gyermek beilleszkedését.

A fejlesztés az anyanyelvi nevelést középpontba állító, az aktív nyelvhasználatot segítő, speciális terápiákat alkalmazó fejlesztési környezetben valósulhat meg a gyermek komplex állapotfelmérése alapján. A gyermek egyéni képességeihez igazodó intenzív fejlesztőmunka során fontos, hogy az ismeretszerzést sokoldalú tapasztalatszerzést biztosító módon, cselekvésbe ágyazott játékos módszerekkel tegyük lehetővé, amely segíti a társas kapcsolatok kialakulását és a személyiség fejlődését is.

Az óvodai nevelés, fejlesztés egész időtartama alatt kiemelt feladat az aktív nyelvhasználat és a kommunikáció kialakítása, az értelmi fejlesztés, a mozgás és észlelési funkciók, valamint a vizumotoros koordinációs készség javítása, az érzelmi élet fejlesztése, speciális eszközök és módszerek alkalmazásával egyéni és kiscsoportos fejlesztési formában.

Azoknál a beszéd fogyatékos gyermekeknél akiknél több beszédprobléma együttesen fordul elő, vagy a beszéd fogyatékosághoz a testi érzékszervi- és pszichés fejlődés zavara társul, az eredményes fejlesztés a logopédia és a társuló fogyatékoság módszereinek kombinációjával valósulhat meg.

Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmus spektrum zavarok meghatározó jellegzetessége a társas viselkedést, a kölcsönösséget igénylő kommunikációt és a rugalmas viselkedésszervezést megalapozó kognitív készségek minőségi károsodása, amely jellegzetes viselkedési tünetekben nyilvánul meg. Az állapot háttérében az idegrendszer fejlődési zavara áll. Az autizmus spektrum zavarral küzdő gyermekekre jellemző a kölcsönösséget igénylő társas helyzetek megértésének és azokban való részvételének zavara, a beszéd szintjéhez képest károsodott kölcsönös kommunikáció, a rugalmatlan sztereotip viselkedés, a viselkedésszervezés és kivitelezés zavara. Autizmus spektrum zavar minden értelmi szinten előfordul, ami azt jelenti, hogy jelen lehet átlagos (vagy átlag feletti) intelligencia mellett épp úgy, mint értelmi sérüléssel együtt járva.

Az autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermeknél lehető legkorábban megkezdett terápia megelőzheti egyes tünetek kialakulását, enyhítheti a fejlődés devianciáját. Ennek eredményeként a nem beszélő, vagy megkésett beszédfejlődésű gyermek, (ha mentális szintje megengedi) óvodába lépéskor már rendelkezhet korlátozott mennyiségű de célszerűen használt kommunikációs eszköztárral és rendelkezhet a kölcsönösséget igénylő társas viselkedési helyzetekben , illetve környezetében az egyéni fejlesztéshez szükséges viselkedéselemekkel.

A korai speciális terápia hiányában ezek lesznek az óvodai fejlesztés fő céljai, kiegészítve a viselkedésproblémák, viselkedés- és gondolkodási készségek terápiájával, szükség esetén a korai elemi készségek kialakításával (szobatisztaság, rágás-evés, önkiszolgálás) fejlesztésének elemeivel.

A jó értelmi képességekkel rendelkező, jól beszélő autizmus spektrum zavarral küzdő kisgyermek számára is a kommunikációs, szociális és kognitív habilitációs terápia az óvodai nevelés elsődleges feladata. A fejlődési szint és szociális alkalmazkodás követése egyéni felméréssel történik. A gyermekek szükségleteinek megfelelő fejlesztéséhez az óvodai környezet megfelelő kialakítása, és a speciális módszerekben képzett szakember vagy asszisztens jelenléte szükséges.

A fejlődés egyéb pszichés zavarával (súlyos tanulási, figyelem-, vagy magatartásszabályozás zavarral) küzdő gyermek

A sajátos nevelési igényű gyerekek egy csoportját a különböző súlyosságú és komplexitású -az ismeretsajátítást, a tanulást, az önirányítás képességeinek fejlődését nehezítő- rész-képesség-zavarok, vagy azok halmozott előfordulása jellemzi. Az érintett gyermekek az átlagnál nehezebben viselik el a várakozás és a kivárást okozta feszültségeket, a váratlan zajokat. Aktivációs szintjük erősebben ingadozik, nyugtalanabbak. Fokozottabban igénylik a tevékenységet meghatározó állandó kereteket, szabályokat, valamint a pozitív visszajelzést, a sikeres teljesítmények megerősítését, a dicséretet. A kognitív, az emocionális - szociális képességek eltérő fejlődése késleltetheti a sikeres beilleszkedést, és az iskolára való felkészítési folyamatot.

Az óvodai nevelés és fejlesztés során kiemelt feladat: a gyermek szakértői bizottsági véleményében foglaltakra alapozva a rész-képesség-zavarok egyéni fejlesztési terv szerinti korrekciója és kompenzálása.

Az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitáció a pszichés fejlődési zavar jellegét megállapító, komplex-gyógy-pedagógiai, pszichológiai és orvosi - szakértői véleményben foglaltak alapján történik.

Záró rendelkezések

A helyi nevelési program hatálya kiterjed az óvoda valamennyi dolgozójára és partneri körére. A módosított helyi nevelési program hatályba lépése: 2009. 09.01.

Érvényessége: 2010.09.01. - visszavonásig

A program módosításai

- a program módosul, ha törvényi változás következik be
- a nevelőtestület szakmai indokai alapján (a nevelők 50%+1 fő alapján)
- a szülői igények alapján (a felvett gyermekek szülei 70%-ának támogatásával)
- amennyiben a változások a nevelési program fő folyamatait nem érintik, akkor a változás bevezetése a nevelőtestület kompetenciája.
- amennyiben a program 50%-ában történik módosítás úgy a teljes programot felül kell vizsgálni

Nyilvánosságra hozatal módja: szülői értekezleteken, munkaközösségi foglalkozásokon

Elérhetősége: Vezetői irodában, telephelyenként

A programot véleményezte: Országos Közoktatási Szakértő 2013. .augusztus.16.

Egyetértését nyilvánította: Napköziotthonos Óvodák

Szülői Munkaközössége

Egyetértését nyilvánította:

Német Kisebbségi Önkormányzat

Román Kisebbségi Önkormányzat

Elfogadta: Napköziotthonos Óvodák Nevelőtestülete

Jóváhagyta: Elek Város Képviselő-testület

Legitimációs záradék

Egyetértését nyilvánította:

Napköziotthonos Óvodák

.....

Elek

dátum

Szülői Munkaközösség

.....

aláírás

Német Kisebbségi

.....

Önkormányzat

dátum

P.H.

.....

aláírás

Román Kisebbségi

.....

.

Elfogadta:

Elek város óvodáinak

.....

nevelőtestülete

dátum

P.H.

.....

aláírás

Jóváhagyta:

Elek Város Önkormányzata

.....

dátum

P.H.

.....

aláírás

Felhasznált irodalom

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja. SEMIC INTERPRINT Kft. 1996.

Mérey Ferenc- V. Binét Ágnes: Gyermeklélektan. Bp. Gondolat Kiadó, 1978.

Kovács György- Bakos Éva: Játék az óvodában. Debrecen, 1995.

Dr. Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája. Nemzeti Tankönyvkiadó Bp.

Dr. Kiss Tihamér: A gyermekek értelmi fejlesztése az első hat életévben Piaget szellemében. Módszertani Segédanyagok, Hajdú – Bihar - Megyei Ped. Int. Debrecen, 1992.

Varanka Zoltánné: Az óvodai nevelés és tanulás tervezése a csoportnaplóban. LITOGRAPH Kft.

Falvay Károly: Ritmikus mozgás-énekes játék. Országos Ped. Int. Iskolafejlesztési Központja és a szerző közös kiadása, 1994.

Az óvodai nevelés programja. 1989.

Porkolábné dr. Balogh Katalin- Dr. Pál Judit- Pintér Éva- Szaitzné Gregorits Anna: Komplex prevenciós óvodai program. Bp. 1996.

Porkolábné dr. Balogh Katalin: Kudarc nélkül az iskolában. Alex-typó Bp. 1992.

Pereszlényi Éva- Porkolábné dr. Balogh Katalin: Játék-Mozgás-Kommunikáció Bp. Alcius Bt. 1996.

Nagy Jenőné: Óvodai program készítés- de hogyan? NAT-TAN Sorozat Bp. OKI 1996.

Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel JNSzM Ped. Int. 1997.

Szabó Zsuzsa: Te is bábozz velünk! Pécs Ferling - Press 1992.

Dankó Ervinné dr.: Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban Bp. Dinasztia Kiadó 1993.

Dr. Tótszöllőssyné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában Bp. FER-CO Kft. és a Váci Ofszet Kft. 1994.

Népszokások Endrődön Honismereti Egyesület kiadása. Endrődi füzetek 4. szám Gyomaendrőd 1995.

Tarján Gábor: Mindennapi hagyomány. Néprajzi ismeretek mai használatra. Dabas Mezőgazdasági Kiadó 1984.

Dömötör Tekla: Magyar népszokások Corvina Kiadó.

Forrai Katalin: Ének az óvodában. EDITINO MUSICA Bp. 1974.

Zilahi Józsefné- Stöckert Károlyné- Dr. Ráczné Dr. Főző Klára: Óvodai nevelés játékkal, mesével Bp. 1997. Eötvös Könyvkiadó

Zilahi Józsefné: Mese-vers az óvodában I. Nemzeti Tankönyvkiadó 1994.

Makra Lajosné-Fülöpné Kiss Ibolya- Laki Judit: Óvodai élet a “százholdas pagonyban” 1997. Dezső László nyomdája

Balászné Szűcs Judit: Az EMBER aki óvodás. Bp. 1997. LITOGRAPH Kft.

Horgas B- Levendel J: “Gyermekek között” Gondolat Kiadó 1997.

Agárdy Sándor: Praktikum az óvodai és az általános iskolai környezeti neveléshez mindenkinek. AQUA Kiadó Bp.

Angela Wilkes: Első természetbúvár könyvem. Képes útmutató a környező világ felfedezéséhez. Passage Kiadó

Barbara Cork és Helen Gilks: Az erdő könyve. Usborn természetbúvár könyvek Novotrade Kiadó

- Dr. Fejes Erzsébet- Kanczler Gyuláné dr.: Mesélő természet. KINCS KÖNYV Kiadó 1995
- Dr. Havas Péter: A kisiskolások környezeti nevelése. "Réce füzetek", Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért 1993
- Dr. Havas Péter: Körlánc kalauz- gyakorlati útmutató a helyi közösségek bevonásával történő környezeti neveléshez Bp. AQUA Kiadó 1994
- Horváth Györgyné- Lengyel Jánosné: Tanuljunk meg harmóniában élni a természettel. Kézikönyv óvónők számára. MÉDIAMIX Bp.
- Dr. Kuti István- Dr. Kuti Istvánné: Körlánc Környezeti nevelés az óvodában Kecskemét 1995.
- Papst, Susanne és Bronn, Christian: Környezeti nevelés szobában és szabadban. Bécs ARGE 1991.
- Schantlné Farkas Julianna: Játékos természetvédelem. NODUS 1994
- Vargáné Biharvári Gabriella: Ötletgyűjtemény kisgyermek környezet- és természetvédelmi neveléséhez. Szolnok 1995.
- Napról-napra. A mi kalendáriumunk. Pedellus Bt. Debrecen
- Óvodapedagógiai fejlesztő játékok gyűjteménye. Vésztő 1997.
- Balogh Zsuzsanna, Becsei Józsefné, Dancsóné Kasznár Mária, Vargáné sánta Mariann: Anyanyelvi, Kommunikációs Képességfejlesztés című részprogram

TARTALOMJEGYZÉK

	<u>oldalszám</u>
A pedagógiai program tartalma	
Bevezető1.
I. Az intézmény adatai2.
II. Helyzetkép az óvodáról3.
*Az óvoda személyi feltételei4.
*az óvoda tárgyi feltételei5.
III. Óvodánk alapvető céljai7.
*Óvodánk alapvető feladatai7.
Intézmény küldetése8.
Gyermekképünk8.
Pedagógus képünk8.
Jövőképünk8.
IV. A nevelés alapvető keretei9.
• Az egészséges életmód kialakítása9.
• Az érzelmi nevelés és a társas kapcsolatok12.
• Anyanyelvi nevelés megvalósítása15.
• Napirend17.
• Hetirend18.
V. Nevelésünk tevékenységformái18.
• Vers, mese, dramatikus játék22.
• Ének, énekes játékok, zenehallgatás24.
• Rajzolás, mintázás, kézimunka27.
• Mozgás, mozgásos játékok29.
• Külső világ, környező világ megismerése, matematikai tapasztalatszerzés...33.
• Munkajellegű tevékenységek35.
VI. A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén37.
VII. Tevékenységek kerete40.
• Néphagyomány ápolás, népszokások40.
• A néphagyomány tartalma az egyes tevékenységformákban.....41.
• Óvodánk jeles napjai41.
• A néphagyomány-ápolás jellegzetes tartalmai42.
• Nemzetiségi nevelés célja, feladata44.
VIII. Nemzetiségi nevelés tevékenységformái44.
• Egészséges életmód44.

• Játék45.
• Vers, mese, dramatikus játék45.
• Ének, énekes játékok, zenehallgatás45.
• Rajzolás, mintázás, kézimunka46.
• Külső világ megismerése46.
• Munkajellegű tevékenységek46.
• A fejlődés jellemzői óvodáskor végén46.
IX. Az óvodai intézményünk kapcsolatrendszere47.
• Óvodapedagógusok együttműködése, együttműködés továbbfejlesztése.....47.47.
• Óvoda-család együttműködése, együttműködés továbbfejlesztése47.
• Óvoda-iskolák együttműködése, együttműködés továbbfejlesztése.....48.
• Óvodánk egyéb kapcsolatai48.
X. Sajátos feladataink 49.
• Gyermekvédelem49.
• Cigány kisebbségi feladatok50.
• Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése50.
• Szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztése.....52.
XI. Intézményünk speciális szolgáltatásai58.
Záró rendelkezések71.
Legitimációs záradék72.
Felhasznált irodalom74